

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ,

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar
județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: Grațian Capătă.

Preocupări.

Primăvara fără flori.

Niciunui om în nici o între-
prindere nu-i este dat poate
să ajungă până la capăt: glo-
ria este să mergi spre țință.
(Guizot)

Inchipuți-vă o primăvară fără nici o floare! Te simți apăsător de greutatea pustiului și te îngrozești de sărăcia toamnei care va veni. Auzi par'că aripele morții fâlfâind în văzduh și desnădejdea îți strânge întreaga ființă.

Inchipuiască-și cineva un neam fără tineret cu avânt și sete de mai bine! Același fâlfâit de aripi înfiorează văzduhul acelei țări, ca și pe al primăverii fără flori.

Te întrebi cu îngrijorarea zilei de mâine, dacă generația școlii de azi este cu adevărat floarea unei primăveri dătătoare de nădejde, sau ne găsim în fața unei obicinuite progenituri, care garantează cel mult perpetuitatea speciei animalului numit om? Și dacă cu durere trebuie să constatăm, că ne găsim numai în fața unei recolte biologice, dacă cu alte cuvinte tineretul de azi nu ne dă nici un semn că are în sine avântul spre mai bine al progresului sufletesc, să ne întrebăm a cui este vina? Să fi secăt din neamul

acesta izvorul atât de bogat odinioară al marilor avânturi de înălțare? Să fi degenerat până într'atâta nepoții marilor strămoși făuritori de glorioase epoci?

Fără să cădem în desnădejdea pesimismului, trebuie totuși să constatăm că ne găsim azi într'o criză de ideal, mai primejdioasă de cât orice altă criză și de care din păcate ne îngrijorăm prea puțin. Este ce e drept, și această criză a idealului un fenomen general postbelic. Este consecința dezorientării generale a lumii zăpăcite încă de marele dezastru. Este urmarea fatală a goanei după pricopseală, a îmbogățirii prin noroc și miracol, iar nu prin muncă urmăritoare de ideal.

Ori cari ar fi cauzele, noi educatorii, chemați să orientăm sufletul neamului nostru, trebuie să punem ca o principală preocupare pedagogică renașterea idealismului, înlăturarea secetei de entuziasm spre mai bine la tineretul de azi. Problema școlii active ne preocupă atât de mult azi încât uităm laturi ale educației de însemnătate covârșitoare. Ne-am închis în datele unei probleme, pe care le întoarcem pe toate fețele lor posibile și uităm că însăși școala activă trebuie să ne dea factorii progresului și ai înălțării sufletești. Vreau să spun că idealismul tineretului școlar, este fața cea mai de luat în seamă a activismului în educație.

Democrația negativă și distructivă se pare că ne-a ofilit această floare a neamului: setea de mai bine, avântul de înălțare. Această democrație, cu largă sa lozincă a egalității, ne chiamă par'că în jos, spre o nivelare de turmă, cea mai ușoară nivelare, căci ce este mai ușor decât să te supui lezei gravității și să te cobori?

Setea de înălțare sufletească este însă o forță: ea se capătă printr'o educație îngrijită. Ea este cum spunea un cugetător, o protestare involuntară împotriva prezentului, fermentul viitorului. Este însuși supranaturalul în noi, sau mai bine supraanimalul, fermentul perfecțiunii.

Nu putem spune că tinerii de azi nu-și au idealurile lor, dar ele sunt simple ambiții egoiste, proiecții ale unor poftă. Căci să nu se confunde râvnirea după fericire, cu avântul spre marile ideale comune oamenilor în drumul lor de ridicare ca neam și ca rasă. Sunt ideale personale, unele mai scurte altele mai lungi în bătae, dar ele nu devin producătoare de progres omenesc, decât când se armonizează într'unul sau mai multe idealuri comune. Viața individului nu capătă înțeles și valoare decât când ea este legată de viața lumii, de viața neamului. Această viață numai, este producătoare de avânturi generoase.

Păcat însă că azi și tineri și bătrâni suntem robii egoismului nostru și ai unui mediu de turmă care aleargă la păscut. Slăbiciunea mediului ne slăbește și pe noi, cu atât mai mult pe copil; nivelul său coborât ne coboară: murdăria lui ne murdărește; lașitatea lui ne face tot mai lași. Trăim mereu aceeași viață, cu capul plecat spre iarbă, viața trăită de atâtea generații de animale și am uitat să ne mai uităm și spre ceruri. Suntem bătrâni de mii de veacuri, căci ca animale trăim viața fatală a miilor de veacuri, viața intereselor de rând. Astfel că dacă băgam bine de seamă, bătrânul Socrate, bătrânul Platon, bătrânii idealisti ai timpurilor, chiar dacă ar mai fi azi în viață, sunt mai tineri decât noi. Căci a fi tânăr sufletește, nu ți-o spune numărul anilor, ci avântul de a te înălța în viitor. Această tinerețe ne lipsește azi și să nu ne înșelăm cu un tineret îmbătrânit, născut bătrân dela care multe roade neamul nu are de așteptat. Când scriam altă dată că nu trebuie să ne mai mulțumim numai cu patriotismul istoric, ci să creiem patriotismul actual, înțelegeam aceleași lucru; să aprindem în tineretul de azi avântul faptelor generoase, spiritul de jertfă pentru idealul comun.

Primăvara înflorită, iată ce leagă trecutul de viitor. Idealul este floarea datătoare de speranță care anunță belșugul toamnei. El este măsura puterii noastre de înălțare, de progres. Omenirea s'a ridicat pe o scară ale cărei trepte sunt diferitele idealuri realizate prin

mari sacrificii. Este puterea de proecție în viitor, forța mistică, ce ne cheamă, ne trage în sus. Iată pentru ce credem, că Platon avea dreptate când spunea că idealul este singura realitate. Nu atât realizarea idealului, cât drumul spre el, formează grandoarea sufletului omenesc.

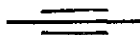
În sărăcia noastră ne mulțumim cu modestele idealuri personale, cari nici nu luminează mai departe de strașina intereselor noastre și nici nu ne ridică mai sus de ea. Cum dar putem să ne așteptăm la un mare viitor când, proecțiile sufletelor noastre sunt atât de mici? Cum putem cere tineretului de azi semne de bogată rodire, când chiar noi îi învățăm, îi pregătim numai pentru lupta vieții, numai pentru comode rosturi în viață, numai pentru situații și nu ne gândim să-i deprindem a-și subordona rosturile lor marilor rosturi ale neamului și ale omenirii?

Iată pentru ce credem, că istoria insistând asupra epocilor și oamenilor de generoase avânturi; religia simțirei curate, care să deprindă pe copil de mic să ridice ochii spre ceruri; cultul frumosului, al adevărului, totul, dar tot ceiace se dă copilului în școală să conveargă spre același scop: deprinderea copilului cu entuziasmul pentru binele comun, pentru marile rosturi ale lumii, ale sale personale trecând pe planul al doilea. Numai pe acest drum vom merge spre epoca renașterii sufletești și vom avea o primăvară înflorită și un tineret dătător de multă nădejde.

Cred că nu este locul să insist mai mult: problema pusă, lasă ori cărui ochiu atent să se vadă și cauzele crizei de ideal și căile de înlăturare. Am scris aceste rânduri ca un apel tovarășilor mei de lucru aici la graniță, unde trebuie să punem în valoare comoara ascunsă a poporului nostru și să facem să înflorească un tineret tot mai plin de nobile avânturi.

George Bota

inspector șef

Învățătorul orator.

„Nu este cuvânt scăpat, cuget scris sau fapt îndeplinit care să nu aducă după sine seria întregă a urmărilor“.

Prind condeiul cu intenția omului sincer să contribuie la îmbunătățirea lucrurilor.

Asistând la serbări școlare, solemnități, întruniri de ale cercurilor culturale și conveniri învățătoresți, am auzit conferințe și vorbiri succese și nesuccese. Acest fapt mă îndeamnă să mă ocup de gingașa temă a oratoriei învățătorilor. Dacă ne gândim ce însemnătate are predarea cu graiul viu, cât e de ponderoasă deschizând porțile imaginației, deșteptând și desvoltând sentimente și provocând judecăți și îndemnuri, și dacă ținem socoteală că învățătorul nu e numai învățător ci trebuie în multe cazuri să facă și pe oratorul, cred și sunt convinsă, că nu e vreme pierdută timpul petrecut cu citirea câtorva observații asupra acestui subiect și cu meditarea asupra lui.

În ce privește îndeplinirea îndatoririi de conferențieri și oratori ocazionali, învățătorii, ca și alți intelectuali, se pot împărți în două categorii. O categorie care se pregătește în mod conștient servind chiar de model. A doua categorie o formează aceia, cărora nu le pasă că se apropie ziua când au să vorbească în fața unui grup de intelectuali sau înaintea a sute de plugari cari așteaptă să vadă ce li se va spune. Exemple nu aduc, căci rostul acestor rânduri e să contribuie la îndreptarea unui rău și nu să provoace animozități.

Nu putem trece peste faptul că unii nu se pregătesc, deoarece acela care nu se pregătește cum trebuie pentru a se achita de însărcinarea ce și-a luat sau i s'a dat, prin nepăsarea ce o manifestă nu-și strică numai lui, ci compromite însemnătatea educativă a solemnității și micșorează prestigiul tagmei în șirurile căreia se numără, și nouă învățătorilor însemnă-

tatea educativă a fiecărei solemnități și prestigiul nostru ne sunt foarte scumpe.

Și acum, după accentuarea motivelor cari m'au îndemnat să scriu aceste rânduri, îmi iau îndrăzneala a fixa câteva cerințe ce se impun pentru a ținea o conferință sau o vorbire succasă. Nu am pretenția că viu cu lucruri noi; dau din ceia ce am citit ca statorite de oameni distinși cari s'au ocupat cu studierea oratoriei.

Cel ce are de ținut o conferință sau are să vorbească cu ocaziunea unei ședințe, serbări sau solemnități să aibă în vedere și să țină seamă de următoarele:

- 1.) Să-și dea seama ce public auditor va avea.
- 2.) Să-și aleagă subiectul din preocupările auditorilor.
- 3.) Ales subiectul, să statorească ce urmărește prin el.
- 4.) Acelaș lucru să-l facă și în cazul când subiectul îi este dat.

5.) Satorit scopul să studieze bine toate chestiunile în legătură cu subiectul și scopul ce urmărește.

6.) Să se nizuiască a-și fixa conferința sau vorbirea conform modului de gândire a publicului pentru care a merit-o; poporului are să-i vorbească în pilde și asemănări ca să fie înțeles, intelectualilor prin noțiuni.

7.) Să se folosească de limbajul publicului auditor: poporului săi vorbească în graiu popular, intelectualilor în limbaj literar.

8.) De provincialisme se va folosi numai pentru a face cunoscute cuvintele despre cari presupune că nu sunt înțelese.

9.) Terminii presupuși ca necunoscuți îi va explica îndată după rostire.

10.) Pregătită în amănunte conferința sau vorbirea să o memorizeze bine; dacă nu poate să o învețe ca să o poată preda liber, mai bine să o cetească; ori o rostește liber ori o cetește să nu uite, că prin ea are să deschidă porțile imaginației, să deștepte și desvolte sentimente sau să provoace judecăți și îndemnuri, deci să se deprindă a o rosti sau citi așa încât să se ajungă ceeace se urmărește prin ea.

Luiza G. Grama.

Chestiuni didactice.

Memorizarea în școala primară (Clasele III și IV). *)

Ani de zile am obținut în școlile primare în care am funcționat rezultate atât de îmbucurătoare în predarea bucăților de memorizare, încât nu mă pot reține de a nu le comunica și colegilor.

Memorizăm în special poeziile.

Poezia trebuie să exerciteze și să îmbogățească memoria, să fărâșească sufletul și să înobileze simțirea. Dacă aceste scopuri sunt deopotrivă urmărite și dacă învățătorul are și darul de a preda metodic, atunci calea sufletelor i-s'a deschis și lecția de memorizare se transformă într-o oră de poezie a vieții și pentru dânsul și pentru elevi.

Câtva timp am predat poeziile după tipicul metodicilor. Imi amintesc cu adevărat cutremur cum schilodeam niște minuni de poezii, fragmentându-le, analizându-le și chinuind apoi copiii până la complectă istovire ca să le învețe strofă cu strofă. Ei bine, nu știu alt metod mai sigur pentru a tâmpi nu numai memoria copiilor, dar și orice înmugurire a simțirii pentru frumosul exprimat în versuri.

Metodul la care am ajuns și despre care mai târziu am auzit că se apropie de acela practicat în vestitele școli de aplicație dela Jena — de sigur acolo va fi perfect — este următorul :

Învățătorul începe cu copiii o convorbire cât mai

*) Publicăm din revista „Învățătorul“ (An VIII No. 4) aceasta lucrare referitoare la procedura cea mai naturală a memorizării eșită din peana D-lui D. Goga, fost colaborator și al revistei noastre. RED.

atrăgătoare în legătură cu cuprinsul poeziei, fără să li-se spună ce scop se urmărește. Copiii se lasă ușor antrenați într'o asemenea conversație. Când învățătorul crede că *înțelegerea poeziei se poate face fără ajutorul analizei*, le spune, că lucrurile despre care au vorbit sunt mai bine și mai frumos exprimate în poezia pe care o are de tratat.

Învățătorul citește poezia ; de preferat s'o reciteze. Copiii ascultă cu cărțile închise și dacă citirea este clară și expresivă, copiii o ascultă ca vrăjiți de farmecul versului. În liniștea cea mai profundă elevii vor citi singuri, odată — poezia. Când isprăvesc citirea aceasta făcută »în gând« învățătorul îi întreabă :

Ați întâlnit vreun cuvânt neînțeles ?

Dacă pregătirea a fost bine făcută, răspunsul general va fi »nu«. Dacă eventual sunt cuvinte neînțelese, — repet însă că prea rar se poate întâmpla aceasta — ele sunt explicate pe scurt. Cei mai buni cititori din clasă vor citi poezia, rând pe rând, cu glas tare, fiecare dela început până la sfârșit, fără să întrerupă. Ceilalți elevi urmăresc citirea pe cărțile lor.

Poezia va trebui învățată în clasă. Pentru aceasta învățătorul atâță ambiția copiilor spunându-le :

În liniștea cea mai mare fiecare va citi poezia silindu-se s'o învețe pe dinafară.

Învățătorul și elevii se cufundă într'o citire atentă și adâncă. E atunci atâta liniște în clasă încât nu se poate să nu te impresioneze și dacă pe furiș îți vei ridica ochii de pe carte ca să-ți privești elevii, vei rămâne uimit de câtă putere de concentrare a minții e în fiecare dintre ei, — chiar și la cei slabi. După câteva minute, fără să tulbure liniștea, elevii încep a ridica unul câte unul capetele, cu zâmbet pe buze și cu sclipiri de bucurie în ochi.

Ați înțeles ce vor să spună ? Au biruit ! Când în cl. sunt 5—6 copii care-ți fac semn că știu poezia, întrerupi citirea tuturor, iar cei cari s'au anunțat o vor recita, ajutați de sigur pe ici-colea, când au uitat ceva. Ajutorul învățătorului îi face și pe cei mai slăbuți să

prindă curaj la recitare și îndată vezi toate mâinile ridicate, iar degetele neastâmpărate îți arată cu ce nerăbdare așteaptă să fie chemați afară.

Lecția aceasta se predă într'o jumătate de oră. Învățarea poeziei se face în 10—15 minute. Nu vi-se pare aceasta minunat? Încercați în câteva lecțiuni și veți fi uimiți de repeziciunea cu care învață copiii. Lecțiile de memorizare sunt dorite și așteptate. Poezia va fi căutată de elevi. Nu orice poezie merită să fie învățată. Adescori cărțile de școală primară au poezii proaste ca formă și seci ca fond. Treceți peste ele! E păcat să pierdem timpul cu orice monstruoziitate literară numai pentru că inconștienta a pus-o în cartea de citire. E drept că n'avem încă un poet de seamă al tinerimei, dar Alexandri, Eminescu, Coșbuc, Iosif, ca să nu citez decât pe acești patru mari dispăruți, au în opera lor poetică nenumărate bucăți, care pot face deliciul copiilor și e surprinzător cu câtă plăcere și iuțelă învață copiii o poezie bună.

Când poezia nu e cuprinsă în carte și nu avem posibilitatea s'o copiem în atâtea foi câți elevi sunt, o scriem pe tablă fără ca ei să știe și după ce facem pregătirea, întoarcem tabla pe partea pe care e scrisă și astfel vor învăța copiii.

D. Goga.

Sălajul

Manifestări culturale.

Activitatea Cercului Cultural, Săuca.

Comunele: Săuca, Chereușa, Sărvăzăl, Pir și Pirul-nou aparținătoare Cercului Cultural Săuca, au avut în acest an școl. zile în cari au putut vedea cu ochii plini de lacrimi de bucurie, că trăiesc în România liberă.

Membrii corpului didactic s'au adunat în fiecare comună pentru a da locuitorilor sfaturi și a-i îmbărbăta să trăiască adevărată viața națională, cum dorește neamul și țara dela fiii săi credincioși.

De fiecare dată dl Ioan Toduț președintele cercului a deschis adunarea și a închis-o cu câte o vorbire spusă din inimă și pe înțelesul poporului. Programele s'au executat întotdeauna pe deaîntregul, ba în elanul însuflețirii s'a făcut aproape de fiecare dată mai mult decât s'a anunțat în program, dovadă, că membrii cercului muncesc cu drag pentru ridicarea poporului.

Prima ședință culturală a fost în comuna Săuca în 6 Dec. cu care ocaziune simpaticul și laboriosul preot dl Aurel Ghilea după Sf. Liturghie a ținut o predică frumoasă, plină de îndemnuri și învățături creștinești, anunțând poporului credincios adunarea cercului cultural și îndemnându-l să participe la ea în număr cât de mare, căci este un prilej de primenire sufletească.

Lecția practică a fost: tratarea literii „p“, ținută de învățătorul local I. Toduț. Conferința intimă: „Cultivarea sentimentului moral-religios la popor“, ținută tot de I. Toduț. Ambele au fost foarte bine succese. După conferință au urmat producții cu școlarii.

După masă dl Nicolae Corăciu învățător în Chereușa a vorbit despre: „Cultivarea portului și datinilor naționale“. Poporul adunat în număr considerabil l-a ascultat cu viu interes și s'a exprimat că dacă dnii vor umbla în port național, cu mare plăcere vor urma și ei exemplul dat.

A doua ședință culturală a fost în comuna Chereușa în 16 Ianuarie 1927. Și aici corpul didactic a luat parte în corpore la

serviciul divin. La sfârșitul Sf. Liturghii dl preot Virgil Trușăș a ținut o predică frumoasă poporului, amintind în termeni călduroși și despre munca istovitoare ce o depun învățătorii noștri pe altarul culturii române, spunând: „Învățătorii luminând pe frații lor, se mistuiesc pe sine“. „Ei muncesc din greu pentru luminarea poporului, — prin urmare — merită toată dragostea și respectul dela popor“.

După serviciul divin dl învățător local Nicolae D. Corăciu a ținut lecția practică de memorizare „Iarna“ cu succes foarte bun. La conferința didactică a vorbit tot d-sa despre: „Folosele învățătorei“. Aceasta disertație a fost ascultată cu viu interes și a fost felicitat și de președintele cercului.

După masă în sala școlii s'au adunat românii cu mic cu mare, așa încât mulți au fost nevoiți să asculte și de afară pe la ferestri. În mijlocul acestei mulțimi își face loc corpul didactic în frunte cu președintele Ioan Toduț, care deschide adunarea vorbind poporului despre însemnătatea conferințelor și rostul lor.

Vorbește apoi dl Gheorghe Oprea învățător în Pir despre „Dragostea de limbă și cultivarea ei“. A fost frenetic aplaudat de public. După conferință au urmat producții cu elevii: dialoge și poezii de cuprins patriotic și hazliu, cari au înveselit poporul, lipsit în trecut de fiorul simțirii bucuriei și mândriei naționale românești.

Dl inv. Nicolae Corăciu, care este de origine din jud. Gorj face mult pentru deșteptarea sentimentului național și a mândriei de neam în mijlocul poporului român din com. Chereușă.

A treia ședință culturală s'a ținut în comuna Sărvăzăl — un sat mic dar născut românesc, la 27 Februarie. Înainte de prânz s'a ținut conferința didactică despre „Dennitatea națională“ de dl inv. local Vasile Modoc, apoi a urmat lecția practică „Cărăușul șiret“, ambele succese.

După masă a avut loc conferința poporală despre „Dragostea de limbă și lege“ ținută de Ioan Toduț preș. cercului cultural. A urmat apoi producția școlarilor: declamări de poezii și cântece naționale.

A patra ședință culturală s'a ținut la 10 Aprilie în Pir — comună ai cărei locuitori numai a patra parte sunt români, dintre cari numai bătrânii și copiii de școală vorbesc bine românește.

Corpul didactic a participat la Sf. Liturghie în bisericuța de lemn edificată pe o movilă în capătul comunei.

Dl preot local Alimpiu Filip a celebrat Sf. Liturgie cu cvlavie, la sfârșitul căreia a spus o predică dintre cele mai frumoase despre „Păcat“, aducând pilde din viața de toate zilele despre modul cum ne putem feri de păcat și urmările lui triste. După binecuvântarea credincioșilor a anunțat poporenilor, că cercul cultural își ține adunarea în comuna Pir, și i-a rugat să participe cât de mulți la adunare.

La prânzul dat în onoarea corpului didactic dl preot local Alimpiu Filip a accentuat, că are dragoste și respect față de luminătorii poporului.

Leția practică despre „Numc proprii și comune“ cu clasa a III a fost ținută de dl Gheorghe Oprea, asemenea și conferința didactică despre „Dragostea de limbă și cultivarea ei“. Atât lecția practică cât și conferința au fost foarte bune.

Conferința poporală despre „Demnitatea națională și nașterea poporului român“ a ținut-o dl Vasile Modoc. Aceasta conferință a fost ascultată cu viu interes de săteni cari au promis că pe viitor vor procura cărți pentru o bibliotecă poporală de model în comună.

A urmat apoi producțiunea compusă din bucățile: „Barbu Lăutarul“, „Drotarul“, cântece și declamări de poezii, cari au distrat publicul foarte mult.

A cincea ședință culturală s'a ținut în Pirul-Nou, la 8 Maiu 1927. Și aici corpul didactic al acestui cerc s'a arătat la culmea chemării sale. Ne fiind biserică în sat, la ora 10 s'a ținut lecția practică de memorizare „Primăvara“. După lecția practică a urmat conf. intință despre „Legea învățământului primar“. Atât lecția practică cât și conferința au fost ținute de tinărul învățător local Iuliu Achim.

Din întrebările d-lui învățător s'a putut vedea munca, activitatea și zădul de a lumina tinerile odrasle de sub grija d-sale. Elevii au declamat poezia frumos.

După masă, în șura d-lui Mateiu Murvai s'a deschis adunarea poporală. Dl Ioan Toduț preș. cerc. cult. în fața unui popor numeros din sat și jur — a ținut frumoasa conferință poporală despre „Respectul față de legi“. A fost felicitat de poporeni în ai căror ochi străluceau lacrimi de bucurie, cu cuvintele, că n'a, auzit încă astfel de vorbiri frumoase până acum.

Apoi s'au predat cu succes foarte bun: „Pentru că n'a învățat“, „Primărița“ și „Ce poate face lenevia“.

Acest succes frumos se atribuie tinărului și zălosului învățător local: d-lui Iuliu Achim.

De încheiere a vorbit poporului dl Vasile Modoc despre „Nașterea poporului român“.

Munca depusă de membrii acestui cerc cultural, felul cum s'a vorbit poporului și producțiile școlare au făcut pe săteni să se convingă despre foloasele ce aduce școala neamului românesc apropiindu-se mai mult de ea.

— Rip. —

Serbătorirea scriitorului Petre Dulfu.

În aceste cumplite vremuri de adâncă decădere morală, prin cari trecem și noi Români, doar atunci te mai ridici sufletește, când mai vezi resplătindu-se și munca cinstită ori activitatea desinteresantă a unuia dintre puținii luptători idealști ce ne-au mai rămas. Nu e vorbă de o răsplată materială cu beneficii sau demnități lumești. Ca să ne putem păstra și întări credința într'un viitor mai bun, deci mai civilizată, e de ajuns ca frământările unui suflet nobil să fie urmate, sau cel puțin, recunoscându-i-se meritele, să i-se exprime stimă și iubire, ceea ce încă e un semn bun și îndreptățește la sperare pe toți aceia, cari și-ar fi pierdut complet nădejdea de mai bine. O asemenea înălțătoare manifestație de iubire și recunoștință am văzut cu ocazia serbătoririi d-lui Petre Dulfu, care a avut loc în 29 Mai a. c. în „Aula“ Școlii normale de învățători a „Societății“ din București.

Vrednicului tu al Sălajului și inimosului luptător, care timp de 40 de ani a ilustrat catedra de pedagogie dela cele două școli normale*) din capitală, impunându-și numele în acelaș timp prin frumoasele sale scrieri literare alături de Anton Pan, Petre Ispirescu și Ion Creangă, zic acestui tericlit luptător veteran i-s'au umplut ochii de lacrimi revăzându-și elevii, co-

*) Școala normală de învățători a „Societății“ și școala normală de fete „Elena Doamna“.

legii, colaboratorii și admiratorii săi adunați până și din cele mai îndepărtate unghiuri ale țării, ca să-i exprime recunoștința întregului popor românesc și să-i ureze în numele acestuia încă mulți ani fericiți.

Ministerul Instrucțiunii a fost reprezentat prin d. inspector Negulescu, Casa Școalelor prin d. Th. Alesanu, Transilvania prin dnii Pop Cicio și Traian Moșoiu, Patriarhia prin S. Sa E. Barbulescu, Liga Culturală prin d-ra Florica Georgescu, iar județul Sălaj, Despărțam. „Astrei“, Liceul de stat și Societatea de lectură a elevilor școlii normale din Zălau precum și comuna Tohat (locul de naștere a serbătoritului) au fost reprezentate numai prin modesta persoană a subsemnatului. Inafară de acești reprezentanți au mai luat parte foarte mulți delegați ai organizațiilor învățăto-rești din toată țara. Au vorbit dnii P. Gârboviceanu, dna Elena Rădulescu-Pogoneanu, Maria Anghelescu, prof. Teodosiu, Vinescu-Mehedinți, G. Lungulescu, Gh. Castrișanu, dr. Iacobescu, d-na Beiu Palade, colonel Rădulescu, Busuioc, Varna în numele studenților someșeni etc. precum și toți reprezentanții și delegații mai sus pomeniți. S'au recitat poezii și s'au executat coruri cu text de dl Petre Dulfu, căruiu i-s'a oferit și un frumoas volum-omagiu.

Plăcut a impresionat pe serbătorit și pe cei prezenți darul original al Societății de lectură a elevilor dela Școala normală din Zălau, care a constat dintr'un simbolic toiag pastoral și o lădiță lucrată la trafocaj conținând mai multe poezioare dedicații, scrise anume pentru această ocazie de elevi. Deasemenea a plăcut mult poezia d-lui învățator Mihail Robu, care fiind ecoul sutletului învățătorimii sălăjene, subsemnatul a ținut s'o cetească în fața serbătoritului și a oaspeților.

Urmează după acestea cuvântul de mulțumire a d-lui Dulfu pe care l redăm în întregime:

Scumpii mei colegi, prieteni și elevi,

Sunt fericit, că dup'o îndelungată despărțire mi-ați dat prilejul să mă aflu iarăși în mijlocul Dvoastră.

O să-mi jertați azi, când vă am adunați așa de numeroși împrejurul meu, să vă mai țiu — ca odinioară — o ultimă lecție.

Nu vor fi lucruri scoase din cărți ci... câteva amintiri din propria mea viață.

* * *

Sunt 45 de ani de când am pășit pentru întâia oară pragul școlii acesteia, de învățători, dela Sf. Ecaterina și al celei de învățătoare dela Cotroceni, două instituții surori, cărora mi am închinat de atunci munca celor mai frumoși ani ai vieții.

Înainte de-a arunca o privire asupra acestor ani de muncă, dați-mi voie să vă arăt: de unde și ce împrejurări m'au adus aci?

Mi-am făcut studiile în ținutul meu de naștere, Transilvania, în școlile și în limba stăpânilorilor de pe atunci ai aceluia ținut. Dintr'un sat locuit numai de români, unde învățasem a scrie și ceti românește, mă pomenii de-odată — la vârsta de 8 ani — în orașul Baia Mare, la o școală, unde toate materiile de învățământ se predau în limba ungurească, din care nu știam nici o vorbă.

Dar greutatele limbii de studiu au fost învinse curând. Ceea-ce ne amăra mai mult pe noi elevii români, care formam majoritatea în acea școală, era disprețul cu care ne priveau, atât colegii străini cât și profesorii — cu foarte puține excepții, erau vorbele batjocoritoare ce se rosteau aproape zilnic la adresa noastră și a tot ce este românesc.

Se întrebuntau toate mijloacele spre a ne înstrăina de neamul nostru și a ne face să îndrăgim neamul lor, pe care îl zugrăviau ca pe cel mai nobil și mai viteaz din lume, — și să le îndrăgim graiul, despre care ne spuneau că este cel mai armonios și mai frumos de pe fața pământului.

Noroc că ne mai cădea în mână și câte o revistă românească, și câte o carte de „Istoria Românilor“, câte un volum de poezii de ale lui V. Alexandri... și altele pe care le citiam cu lăcomie, și care făceau ca efectul propagandei pătimase a dascălilor noștri să fie tocmai contrar celui ce se urmărea.

În timpul războiului neatârnat, eram student la universitatea din Cluj, după ce terminasem tot acolo clasele VII și VIII de liceu.

Când Domnitorul Carol I, a trecut cu armata română peste Dunăre spre a lupta împotriva Turcilor: nouă, studenților români dela Cluj, ne sălta inima de bucurie și de mândrie. Dar ungerii, pr'n graiu și prin gazetele lor, luau în răs și de data aceasta neamul românesc și România, pe care o credeau prea mică pentru marele rol ce-și luase asupra sa.

N'a trecut însă mult și strălucitele biruințe câștigate de Români la Rahova, Smârdan, Grivița, Plevna... au fost trâmbițate de ziare prin toată lumea. Vestea acestor biruințe șgudui pe Unguri și le dete de gândit.

Ei începură, încă de pe atunci, să aibă presimțiri rele și să înțețească și mai mult măsurile pentru desnaționalizarea cu orice preț a românilor ardeleni.

Mi-am terminat studiile universitare în vara anului 1881, tocmai când marele Domnitor Carol I, își pusese pe frunte coroana de *Rege*, de întâiul Rege al *României independente*.

Această coroană, cu strălucirea-i glorioasă, a fost pentru Români subjugăți de pretutindeni celiace este soarele primăverii pentru câmpiile pustiite de o iarnă grea și îndelungată. A făcut să încolțească și să 'nflorescă' n inimile lor nădejdea unui viitor mai fericit.

Abia așteptam, după ultimele examene date, să pot trece mai degrabă, din Ardealul robiei în Țara liberă a făgăduinței. Nu voi uita niciodată ziua aceea de toamnă senină, de pe la începutul lui Octombrie 1881, când mă vedeam coborând cu trenul de la Predeal încoace, spre câmpia românească; și seara, când mă pomenii sosit în capitala României, unde nu întâlneam cu privirea, pe străzi, pe la magazine, decât firme și inscripții românești, unde n'auzeam peste tot decât graiul românesc!

Iar culmea fericii mele a fost, — când la un 10 Maiu avui prilejul să văd armata română, biruitoarea dela Plevna, defilând în toată strălucirea ei pe dinaintea marelui ei Căpitan, Regele Carol I.

O priveam cu ochii scâlțați în lacrimi de bucurie. Mi-se părea că o văd făcându-și intrarea triumfală în: *Brașov, Sibiu, Cluj!* . . . Presimțeam de pe atunci, că ea va intra odată în aceste cetăți; dar nu îndrăzneam a crede că voi ajunge chiar eu să asist la intrarea ei nu numai în orașele Ardealului, ci chiar în *Budapesta!*

După venirea mea în România, am funcționat, în primul an ca profesor pe la alte școli. Iar cu începerea anului al doilea (în Octombrie 1882), mă stabilii pentru totdeauna aci, la școala de învățători a „Societății“ și la Școala Normală de învățătoare „Elena Doamna“, fiind chemat de neuitatul pedagog *Barbu Constantinescu*, care era pe atunci profesor de pedagogie și director al acestor școli.

La început predam istoria și geografia, apoi limba română. Mai târziu (în 1887-1888) când *Barbu Constantinescu* s'a retras, din cauza unei boale (care nu peste mult îl și răpuse) mi-s'a încredințat mie catedra de pedagogie dela amândouă aceste școli.

Cu predarea limbei române și cu direcția școlilor „Societății“ a fost însărcinat prietenul și colegul meu *Petre Gârboviceanu*, întors atunci din Germania, dela studii. Școala normală și primară a „Societății“ funcționau pe acea vreme într'un local foarte mic și neigienic.

Am avut însă plăcerea să văd, în scurtă vreme, ridicându-se aoi — prin stăruințele neobosite ale Dnui Director *Gârboviceanu* impunătorul local de astăzi. Cele câteva școli normale, abia vre-o 6-7, ce se aflau pe atunci în țară lăsau de dorit foarte mult și ca organizare. Se compuneau numai din patru clase și n'aveau

școală de aplicație. Puținele noțiuni de pedagogie și didactică, învățate doar teoretic, fără a fi puse de loc în practică, se ștergeau degrabă din mintea absolvenților, nelăsând decât urme slabe de tot. Iar de vr'un metod în ce privește transmiterea la copii a cunoștințelor, nici pomeneală!

Numai la Azilul „Elena Doamna” și la „Sf. Ecaterina”, Barbu Constantinescu introdusese din propria-i inițiativă și practica pedagogică. Învățătoarele și învățătorii eșiți din aceste două școli aveau deci o pregătire mai îngrijită. Dar și aici orele disponibile pentru practică — doar vreo 2-3 pe săptămână — erau prea puține spre a da rezultatul care trebuia.

Au venit însă, cu începere de pe la 1893, timpuri mai bune pentru școlile normale. Numărul claselor s'a ridicat dela 4 la 5, apoi la 6. S'au alcătuit programe din ce în ce mai bine întocmite. S'a hotărât prin lege ca fiecare școală normală să aibă alipită pe lângă ea o școală primară de aplicație, al cărei director să fie profesorul de pedagogie, și în care normaliștii să facă practică pedagogică câte 12 ore pe săptămână.

Cu această nouă organizație, școlile menite a pregăti pe luminătorii poporului, erau puse pe drumul cel adevărat. Simțeam o plăcere să lucrez, văzându-mă înconjurat, atât la Azil cât și la Sf. Ecaterina de elevi și elevi, veniți în mare parte, ca și mine, dela țară, ou menirea de a se întoarce tot acolo spre a lupta împotriva întunericii ce acoperea satele.

Iar ceia ce-mi făcea munca și mai plăcută, era setea cu care normalistele și normaliștii primeau, sorbiau așa zicând, cunoștințele predate, și râvna cu care căutau a se deprinde să le aplice în clasele primare. N'aveam nevoie de asprime și de pedepse, căci fiecare muncea cu tragere de inimă, străduindu-se a-și face cât mai conștiințoasă datoria. Când observam vre-o abatere, era de ajuns o muștrare pentru ca îndreptarea dorită să nu întârzie.

O singură greutate am simțit, mai ales în anii din urmă; aveam prea multe ore pe săptămână la amândouă școlile. Intr'un rând chiar eram hotărât să las Școala normală a „Societății”, să rămân numai la școala de învățătoare „Elena Doamna”. Dar stăruințele prietenesti ale Dlui Gârbovicesanu m'au făcut să trec peste greutăți și să urmez a lucra mai departe la ambele școli, până când veni războiul, a cărui volbură vijelioasă mă asvârlă și pe mine, ca și pe atâția alții, din capitală tocmai la Iași. Multe am îndurat acolo în cei doi ani de refugiu; dar toate le-am uitat când am văzut înfăptuindu-se *România-Mare*, visul de veacuri al Neamului, iar pe noul și înțeleptul Rege Ferdinand I. devenind Rege al tuturor Românilor.

După război, în vara anului 1918, întorcându-mă iarăși la București, am cerut dreptul de a mă retrage la pensie dela școala normală de învățătoare „Elena Doamna”, iar la aceasta, de în-

vătători a „Societății” am mai lucrat, până în Iulie 1922, când m'am retras și de aici, după o muncă de 40 de ani.

Chemarea noastră, a profesorilor de pedagogie din nainte de război eră, ca să împământenim aci în țară — prin școlile normale reorganizate — Pedagogia lui *Herbart*, unul din urmașii oei mai de seamă ai lui *Pestalozzi*. Și *ideile herbartiane* (pe atunci o noutate la noi) fiind introduse aproape presutindeni și întărite într'o practică indetulătoare, n'au întârziat să dea roade foarte bune. Din școlile normale organizate pe baza acestor idei au eșit învățătoare și învățători din ce în ce mai bine pregătiți și mai dornici de a munci pentru răspândirea lumini în popor. Cu acești învățători și învățătoare a început neuitatul ministru al instrucțiunii *Spiru Haret*, să facă minuni pe la țară, îndemnându-i a lucra nu numai în școală ci și în afară de pereții școliei.

De sub mâna acestor învățătoare și învățători au eșit și miile de flăcăi care la Glasul României au alergat cu toată inima, în 1913 peste Dunăre în Bulgaria, iar în August 1916 peste Carpați în Ardeal, făcându-și vitejește datoria adesea conduși în foc de către învățătorii și profesorii de eri, transformați în ostași. Mulți au căzut pe câmpul de onoare, ca eroi, pentru care trebuie să le aducem tributul nostru de veșnică recunoștință, ca onoare ce prin jertfa lor au contribuit la mărirea de azi a țării.

Și acum, dela trecut și dela prezent gândul mi se duce spre viitor.

Generația trecută, a primit dela înaintașii săi o Românie abia încheată prin actul măreț dela 24 Ianuarie 1859; și ne-a dat în schimb *România întregită* de azi. Rolul generației vechi s'a terminat. Rolul vostru al generației actuale, de abia începe! Ceiace s'a înfăptuit prin arme, nu se va putea întări și păstra decât prin cultură. A sădi cât mai adânc în straturile poporului cultura, care după unirea politică a tuturor românilor va aduce cu sine și unirea lor sufletească, iată *noul ideal național* ce trebuie de acum să îndemne la lucru pe toți fiii luminați ai țării.

Aveam relativ puțini învățători înainte de război, și totuși ce însemnate roade a dat munca lor. Astăzi în România Mare ei sunt cu mult mai numeroși; și vor fi din an în an mai numeroși. Iar școlilor normale și primare, al căror număr a crescut de asemenea foarte mult, li s'a dat în ultimul timp o organizație și mai desăvârșită. Lumini noi se adaugă și se vor adăuga mereu la cele de până acuma, spre a pregăti pe viitorii apostoli ai culturii poporului din ce în ce mai bine pentru greaua dar frumoasă lor chemare.

Rezultatele deci au să fie înzesit și însutit mai mari. Ofensiva ce vor porni-o toți, cu puteri unite, împotriva întunecului dela țară și de pe la marginile orașelor, nu se poate să nu ajungă la o deplină izbândă. Nu va trece mult până când neștiutorii de carte vor fi tot așa de rari în țara noastră nou

născută, ea și în țările mai vechi din apus.

Văd cu ochii sufletului, într'un viitor nu prea depărtat, România ridicată prin cultura fiilor ei, prin munca învățătorilor ei de toate gradele, la o înălțime nebănuită până azi!

Și aceasta-mi umple sufletul de o nespusă bucurie.

Bucuria mea e și mai mare în clipa de față, când mă aflu după ani de despărțire inconjurat iarăși de colege și colegi, de foste eleve și de foști elevi, cari prin cuvinte și prin fapte atâ de frumoase și-au manifestat iubirea ce mi-o poartă. Iar lipseso vorbele prin care ași voi să-mi arăt recunoștința: atât față de eleve, de colege și colegi, de prieteni, cât și față de autoritățile și societățile care — prin reprezentanții lor mi-au făcut cinstea de-a lua parte la această serbare.

Vă mulțumesc tuturor, din suflet, asigurându-vă că ziua de azi nu se va șterge niciodată din memoria mea; și vă urez să ajungeți la sfârșitul carierei Dvoastră, a vă bucura de manifestarea aceleiași mărinimii și iubiri de s'nteres-te din partea colegilor, elevilor și prietenilor... de care mă bucur astăzi eu.

După acestea lumea pleacă la Restaurantul „Eforiei“ unde o așteaptă frumoasele mese întinse. Intr'o plăcută atmosferă, rostindu-se nenumărate toasturi și delectându-ne în ariile populare românești cântate cu atâta măiestrie de marele nostru artist, baritonul Mihail Vulpescu se întrețin cordial oaspeții până la ora 4 p. m. Iată și bogatul menu compus cu atâta artă de un admirator al poetului:

MENU PEDAGOGIC

Servit la banchetul dela 29 Mai 1927, oferit în onoarea D-lui

PETRE DULFU

Profesor de Pedagogie

„Anunțarea“ noi o facem cu o **Țuică** și **Masline**,
Ca să zică domnul Dulfu: „Nu e rău, dar.. nici prea bine?“
„Pregătirea“ se prezintă, după-aceste aperitive,
C'un **Rasol** cu **Maioneză**, drept.. idei aperceptive,

Iar „Predarea“, cum exige manualul pedagogic,
Se va face cu metodă clar, concis, gustos și logic;
Mazăre și cu **Pateuri**, deci pe listă prezentăm,
După care, împănată de-un pedologist vă dăm

O estetică friptură de **Vișel** și **Miel la tavă**,
Ce desigur, de-ar gusta-o, chiar „Păcală“ — ar duce-o'n slavă.
Vina-acum „Asocierea“, după cum „Herbart“ prescrie
Brânză albă de Brăila (?!) **Tort** gigantic și o mie

De deserturi delicioase, à la Locke, după plac,
Car strigă din suflet „Bravo!“ însuși „Gruia lui Novac“.
De **Cafe**, de **Vin**, de **Borvis**, nici nu mai vorbim căci este
Cel puțin atât cât pune maestrul Dulfu 'ntr'o poveste

Iar acum fiindcă planul cere „Generalizare“
 Ca „idee generată“, oferim câte-o **Tigare**.
 Și'ncheem cu „Aplicarea“, cum ar spune „Pestalozzi“
 Să trăiască **Petre Dulfu**, să strigăm acum cu toții.

TEOCAST.

Serbătorirea celui mai mare poet al Salajului, a cărui nume trebuie să fie rostit alături de ceilalți mari bărbați din județul nostru, ca Grigore Maior, Simeon Bărnuțiu și Gh. Pop de Băsești, a fost o adevărată ocazie de relevație sufletească pe care nu o vom uita niciodată.

George Matieșanu.

Unul din garda veche.*)

În 20 Martie a. c. s'a stins din viață învățătorul pensionat Avram Fogaș din com. Mineu, în etate de 71 de ani.

Dispărutul din mijlocul nostru a fost unul dintre cei mai distinși, mai de seamă, mai harnici și mai meritoși învățători.

În timpurile cele mai grele când Ungurii ne asupreau fără milă el cânta cu copiii cântări ca: Deșteaptă-te Române și altele. Iubia atât de mult școala și copiii încât chiar și când abia se mișca a venit de vre'o câteva ori pentru a-mi da unele sfaturi. Înainte de-a muri eu o zi m'a chemat la patul lui pentru a-mi spune că: „lângă peretele școlii, dinainte, a îngropat când s'a zidit școala o arhivă complectă din timpurile vechi inclusă într'o cutie de sticlă pentru a fi scutită de putrezire, în care se găsesec toate datele referitoare la școală și inv. dela înființarea comunei până la aceia dată“.

A fost un om de inimă care și-a iubit neamul, limba și credința. Prin ținuta și activitatea sa s'a impus tuturor celor ce au avut prilej să-l cunoască. Dovadă despre aceasta este faptul că la însoțirea rămășițelor lui pământești pentru odihna de veci au participat aproape toți învățătorii din jur și numeroși intelectuali. Preotul local i-a schitat biografia, iar preotul din Ciocare i-a arătat activitatea.

Mineu, la 6 Iunie 1927.

Gavril Sirbu, inv.

*) Publicăm aceste rânduri cu observarea că acel care a avut grija să pună la adăpost o arhivă pentru a o salva denotă că nu a fost un om care se gândea numai la „ziua de azi“. Eventuala comoară trebuie căutată și studiată cât de îngrabă. - Ne permitem a spune o vorbă e păcat că oameni cari știu și au fost parte la multe acțiuni însemnate pentru trecutul nostru nu sunt cercetați și rugați să ne comunice așintirile de interes comun, că atunci când vine timpul să vorbim despre ei să nu fim siliți a ne măr-gini numai la calificative. Să avem în vedere că trecutul este o comoară de învățături și un izvor de indemnuri.

Red.

Pagini de literatură.**Cununa care sângeră.**

— Continuare. —

Şase stropi de aur.— *Din caietul prietenului meu.* —

Când am intrat pentru prima dată pe porțile școlii normale, am simțit că pășesc pe treptele unei alte vieți, trepte albe, strălucitoare, cari duc -- în temple -- spre amvon. Amvonul vieții mele . . .

Cine poate să străbată în oceanul vremii, să scoată din adâncime lui *viitorul*; — căci acest viitor zace plămădit și el în apele sale? . . .

Știam că viața mea se va scurge șase ani de zile în albiu regulate și întrezăriam până departe desfășurarea liniștită a valurilor ei.

De pe ambele-i maluri mălinii albi ai visurilor își scuturau în ele floarea curată.

Sălciile plângătoare ale *nădejzii* se aplecau, legănate în bătaie de vânturi, să-și moaică frunzelo de aur în limpezimea lor.

Corăbii încărcate cu idealuri plutiau în larguri, împrăștiind în jur splendide scânteieri de lumină.

O! furtunile cari aveau să le îneco, vânturile cari aveau să le prăbușească în afunzimi nețărnumite.

Cununa iluziilor s'a pulberat.

Au venit mâini vrăjmașe s'o sfășie și s'o arunce ca pe un lucru de prisos.

Cei șase ani, cu toată frumusețea lor împodobită s'au dus tărând în urma lor toată bogăția închipuirii mele.

S'au dus: șase valuri de lumină strecurate o clipă prin sufletul meu; șase unde topite în imensitatea necunoscutului scurse în ea șase stropi de aur desprinși din mine. — Astăzi amintirea mea-i cerșește înapoi. --

Brațele mele se întind rugătoare spre strălucirea lor îndepărtată . . .

Țimpule! ia-mă pe aripile tale nevăzute, ia-mă în carul tău cu roate de fulger și întoarnă-mă îndărăt.

Smulge-mă ca pe o frunză și du-mă spre țărnul fermecat

unde am lăsat atâta viață sfântă, dulce, plină de strălucire și de ambiții . . .

Timpule, timpule . . . ție nu ți-e milă de mine. Lacrimile mele — boabe curate — se sfarmă în gol . . . Sunt o biată pasăre cu aripile însângerate, uitată într'un copac cu crengile desfrunzite de toamnă.

Ochii îmi măsoară înălțimile văzduhului, iar bietele aripi se sbat, picurând stropi de sânge roșii . . . roșii înflăcărați pe așternutul frunzelor de aramă.

Pe dealuri scânteie brăie de brumă albă, frigul se întinde tremurător . . . vuiesc ecouri vagi în gol . . .

Sărmană pasăre, inima mea, te sbați dornică să-ți iai sbornul spre zările impurpurate ale trecutului; — dar rănile sângere și toamna vieții — așa de timpuriu sosită te îngroapă în valurile ei brumate . . .

* * *

Mi-e sufletul în prăpastie de mistere . . . cascadă de flăcări . . . torță înălțată spre cer.

Ca un stâlp de foc luminează în noapte-mi. Cu cât s'afundă mai mult în marea suferințelor, în adâncurile ei tănuite, cu atât iese mai alb, mai pur și mai strălucitor la suprafață . . . Unde ți-e ținta suflete mistuit de patimi?

Cine te cheamă, de vâslești îndărătnic, sfidând tumultul valurilor prăbușitoare? — Corabie albă, cu pânzele desfăcute în larguri, corabie, pe care piloții trudiți de veghe adorm cu fruntea pe perine de visuri . . .

* * *

Sunt apostol . . .

Am ieșit de la Minister cu numirea de învățător în mână. O țineam strâns, mă temeam par'că să n'o scăp prin vâlmășagul care urca și cobora nenunăratele trepte.

Îmi venia uneori s'o flutur, s'atrag atenția tuturor asupra ei... Și-apoi să-le spun: Vedeți, plec în Ardeal... Sunt învățător, sunt apostol... neamul are lipsă de nime și eu sunt mândru de încrederea lui.

În prag mai privi odată numele satului ales și-l îngânai de câteva ori. Împăturai hârtia și-o luai pe o stradă dosnică. S'auzia în jur tumultul Bucureștinului. Eram o scoică răsleață aruncată

în oceanul lui — Chiar gândurile mele nu-și puteau lua sboruri îndrăznețe, căci se isbiau de stările necunoscute și se întorceau infricoșate îndărăt — în scorbura de aur a sufletului meu. Pășiam încet, apăsând lespezile mari de piatră, spălate curând de apa limpede a unei ploii.

Cugetam.... De acum voi lua în mână frâncle vieții...

Îmi voi croi cărări alungul ei și voi semăna pe ele tot ce voi găsi mai frumos în sufletul meu... Am căpătat libertate de acțiune și mă voi strădui să profit de acest dar câștigat cu trudă.

Voi face din *sătuțul meu* un cuib. Numai lumină și bună-tate va țâșni din flăcările sufletului meu. Voi rupe porțile ferecate ale întinericului, voi sfărâma lacătele lor ruginite și voi lăsa să pătrundă lumina și înțelepciunea. Iar voi, micilor copilași veți fi ca niște muguri înfloriți pe ramurile tinere ale primăverii mele.

Soarele meu vă va încălzi și sufletul meu se va împleti cu-al vostru în aceeași coardă strălucitoare.

Din limpezimea ochilor voștri voi sorbi neconținut puteri improspătate, îndbolduri de muncă și avânt.

Am plecat cu cel dintâi tren....

Priveliști frumoase, de o uimitoare noutate — mi se desfășurau ochilor din goana trenului.

Câmpii nesfârșite cu pte de verdeață mohorîte în luciul șters al sfârșitului de vară; colini de deal aruncate în depărtări; băuri de ape: strălucitoare colane atârinate pe sân de câmpuri.

Legănările trenului îmi inundau trupul cu o somnolență dulce, moleșitoare, din care simțiam tâșnind volburi de lumini.

Plutiam par'că pe valuri nevăzute spre o țintă îndepărtată nimbata de visurile mele.

Se rupeau lanțurile cari mă încătușau, și-acum sprinten îmi luam sborul, scrutând prăpastii fulgerătoare...

O! când ești tânăr, când viața clocote în pieptul tău, în vinele tale...

Când sfruntând valurile tulburi, străbați înainte cu ochii țintă spre strălucirea soarelui....

Vedeam cu ochii sufletului cum viața mea se limpezește, cum își lărgeste orizonturile ca dimineața care-și desface văzduhurile sub potopul luminii.

Și fericirea divină, tumultuoasă care m'a inundat — când am trecut peste munții dărămați de năvala sufletelor lacome de frățietate.

Ca o primenire sălbatică sorbiam pentru prima data aerul Ardealului.

Aș fi vrut să-l strâng cu mâna, să-mi umplu sângele cu el... cu aerul acela strecurat prin inima atâtor martiri, ai neamului meu.

Și să zic: Ardealule, colț sfânt al țării mele, Ardealule minunat, primește-mă la tine, la sânul tău din care s'au născut atâtea glorii.

Lasă-mă să sărut pământul tău sfânt, închegat din lacrimi și sânge, să sărut steagul sdrănțuit al gloriei tale, Ardealule, suflet din sufletul patriei mele.

Vin la tine curat ca un Arhanghel, desbrăcat de tot ce vremelnicia lumii a aruncat asupra-mi, vin să mă înfrupt din energia vieții tale. Mă dau ție cu trup și suflet și nu-ți cer în schimb decât să mă lași să aprind într'un sat al tău — în cel mai părăsit — umilele lumini ale sufletului meu.

Să le aprind, să lumineze tăcute, sfioase ca într'un templu mare; iar razele lor să pătrundă... respirându-se pe uliți... în casă... până în cămățile acelea tănuite, pline de întuneric, de spaimă și suferinți — memite suflete.

Vin cu chei de om să descui lăzile fermeceate în cari zac îngrămădite comori ascunse sub văluri groase de colb...

Și încet, încet, gândurile-mi se împletiau în splendide ghirlânzi... Făuriam cu ciudățenia unui copil, uriașe palate cu turnuri strălucitoare, pe ale căror trepte de marmură îmi urecam sufletul înfiorat de singurătatea și superbia lor încremenită.

Și trenul mă purta, descoperindu-mi mereu locuri necunoscute, peisagii înecate în lumină.

La gări lume multă — diferită — urca și cobora. O priviam...

Lunca aceasta necunoscută, veșnic grăbită, desgustată... Citiam pe fața ei un sarcastic dispreț, o ură încetată, aspră, pe care n'o înțelegeam. „Fiecare suflet — gândiam e zămislit din suferință, călit în flăcările ei întăritoare... Ruini din cari tâsnesc raze sfioase... ruini roase neconținut de rugina vremii...

Ce e, în fond, fiecare om, decât un Crist care își duce crucea. . . ? . . .

Și-o clipă mă cutremuram: Cum vor fi oamenii din satul meu?

Mi-i închipuiam voinici, sănătoși, trupeși, cu ochii plini de limpezimi senine, dulci, fremătătoare de bucuria desrobirii...

Cine știe însă dacă valurile vremii, scurse prin albia suf-

lotelor lor, nu vor fi lăsat în urmă dăre roase, uscato, părăsite?... Cine știe dacă, în locul fremătătoarei bucurii, ochii lor nu răsfrâng durori ascunse, suferinți împotmolite, tainice svăcniri din clocotul înăbușit în ei.

Și mi-am amintit atunci de vorbele tale, prietone, tu, singurul care vei citi acest caiet :

„Oamenii nu sunt croiți din acciaș ștofă...”

Pe tine tumultul gloriei naționale te înalță, te îndumnezeiește... Nu uita însă că dedesuptul acestor mărimi sunt ascunzișuri tăcute, sunt prăpastii mari în cari se sbat și plâng suflete neînțelese — Horia ne-a înundat cu fastul său, ne-a orbit ca strălucirea neașteptată a unui soare; dar, crede-mă, sub vălurile ei de aur, sunt inimi însângerate încă, răni nealinate, ochi lăcrimitori.

Apleacă-ți urechile și ascultă geamătele lor.

Coboară-te... coboară-te la ele și ajută-le dacă poți.

Nu apotează nici odată realitatea. Privește-o așa cum e: rece neîndurată, încremenită în maiestatea ei. . .

Vorbele tale îmi cădeau greoaie — turburându-mă... Ori cum ar fi — mi-am zis însă — nu voi da înlături... Mă voi apropia cu sfințenie de voi, umile suflete înămolite în besnă...

* * *

Noaptea cobora ușoară, misterioasă prin ferestrele aburite ale vagonului rărit de oameni.

Pe drumul șerpuitor alături de tren, treceau caro încărcate, oameni, copii, etc. Un ceferist aprinse lampe vagonului care începu să împrăștie în jur o lumină galbina ca un potop de pudră.

M'afundai tăcut într'un colț al vagonului, cu capul lăsat pe speteaza lemnului ros de ani.

Ploapele trudite începeau să se închidă greoaie, ca niște obloane trase de mâini nevăzute.

Și am dormit o noapte în legănarile trenului, cu întreruperi buimăcite....

Visul mă purta pe cărările lui înflorite, și-am înțeles atunci pentru prima dată câtă frumusețe e dincolo de noi, în lumile lui de aur.

(Va urma.)

Gheorghe Popovici.

Note și observări.

Cărți pentru bibliotecile școlare.

(Continuare.)

30. Cassvan Smirna: Toamna, prelucrare după Rie Cromer, edit. Socec, București. — Ciura Al: Avram Iancu, edit. Tip „Ardealul”, Cluj. — 33. Cocișiu Toma: Povestiri și legende, edit. Tip. „Seminarială”, Blaj. — 34. Cocișiu Toma: Bucuria copiilor mici, povestiri ilustrate, edit. Tip. Seminarială, Blaj. — 35. Cocișiu Toma: Povestiri din natură, edit. Bib. Semănătorul, Arad. 36. — Colodi C.: Pășuniile lui Tândărică (pentru copiii dela oraș), edit. Cartea Românească, București. — 37. Columb Dna: Istorie, edit. Alcalay, București. — 38. Constanța de Dunca-Schiau: La Alma, (povești noi pentru copiii, edit. Sibiu. — 39. Copiii la țară: Poveste veselă, edit. * * *. — 40. Coșbuc George: Războiul pentru neatărnare, edit. C. Sfetea, București. — 41. George Coșbuc: Războiul pentru neatărnare, edit. C. Sfetea, București. — 41. George Coșbuc: Povestea unei coroane de oțel, edit. C. Sfetea, București. 42. Coșbuc G. Căntece de vitejie, edit. C. Sfetea, București. — 43. Costesen V.: Corbu, amintiri din copilărie, edit. C. Sfetea, București. — 44. Costescu V.: Nevinovăție (poezii pentru copii), edit. Socec, București. — 45. Suflet de părinte, Teatru pentru mari și mici edit. Socec București. — 46. Creangă Ioan: Harap Alb, edit. Bib. Asociațiunei, Sibiu. — 47. Cristescu Fl.: Carte pentru copii, edit. Cartea Românească București. — 48. Cristescu Fl.: Povestea neamului nostru, edit. * * * București. — 49. Cristescu Fl.: Dor de primăvară, edit. C. Sfetea, București. — 50. Cristescu Fl.: Familia roade mult, Cartea Românească, București. — 51. Cristescu Fl.: Nepoții roademultulesei, editura Cartea Românească, București. — 52. Culea D. Ap.: Daruri pentru copii, edit. Cartea Românească — 53. Culea D. Ap.: 40 povești cu animale și păsări, edit. Glasul Țării, Chișinău. — 54. Culea D. Ap.: Când a fost Isus pe pământ, povestiri, edit. Glasul Țării, Chișinău. — 55. Culea D. Ap.: Suspinele stejarului și alte povestiri, edit. P. Suru, București. — 56. Culea D. Ap.: Șezătorile copiilor, Cartea I, edit. P. Suru, București. — 57. Șezătorile copiilor, Cartea II, edit. P. Suru, București. — 58. Dâmbănu Eugenia: Istoria lui George Stephenson, edit. Casa Școalelor, București. — 59. Dăscălescu H.: Anecdote și versuri, pentru copii, edit. Tip. „Ardealul”, Cluj. — 60. Dela Vrancea: Stăpâna odată, edit. Bib. Socec, București. 61.—Dulfa P.: Gruca lui Novac, edit. Cartea Românească, București. — 62. Dragoslav I. Povestea copilăriei, edit. Bib. Socec, București. — 63. Edmondo de Amicis: (Cuore) inimă de copil, edit. Alcalay, București. —

64. Eftimiu Victor : Basme de Crăciun, edit. * * *. — 65. Fărăgo Elena : Din traista lui Moș Crăciun, pentru copiii mici și mari, edit. Alcalay, București. — 66. Gabricloescu Alice : Povestiri pentru copii, edit. * * *. — 67. Gabrielescu Alice : Genoveva de Brabant, edit. Casei Școalelor, București. — 68. G. H. St. : Poezii pentru copii, edit. C. Sfotea, București. — 69. Hodoș Constanța : Rodica, în vârtejul războiului, edit. Socec, București. — 70. Ispirescu P. : Legende sau Basmele Românești, edit. Cartea Românească, București. — 72. Iosif O. St. : A fost odată . . . , edit. Bib. Socec, București. — 72. Lazăr Victor : Legende istorice, edit. Tip. "Ardealul" Cluj. — 73. Lagerlöf Selma : Legende despre Christos, edit. Minerva, București. — 74. Lagerlöf Selma : Călătoria miraculoasă a lui N. Holgerson, edit. Imprimeriei Statului, Chișinău. — 75. Lăpădatu Alexandru : Mihai Vodă Viteazul, edit. Bib. Steaua Socec, București. — 76. Lupaș I. : Viața unei mame credincioase (Anastasia Șaguna), edit. Bib. Asociațiunei, Sibiu. — 77. Maria Regina României : Minola, povestea unei mici regine triste, edit. Tip. serv. geogr. al armatei, Iași. — 78. Maria Regina României : Povești, edit. Fund. cult. P. Carol, București. — 79. Maria Regina României : Povestea unei fetițe, care voia să știe toate, edit. Fund. cult. P. Carol București. — 80. Mihăescu N. : Zmeul, edit. * * *. — 81. Morariu Leca Al. : Dela noi, povești bucovinene, edit. Bib. „Sămănătorul“, Arad. — 82. Murgu D. G. și I. C. Lunceanu : Teatru pentru copii, edit. Bib. Socec, București. — 83. Mușlea Candid : Povestea unei fetițe, edit. Ciurcu, Brașov. — 84. Nemțeanu B. O. : O călătorie în țara albinelor, edit. Bib. pentru toți, București. — 85. Pamfil T. : Un tăciune și un cărbune, edit. Bib. pentru toți, București. — 86. Petrescu N. Petra : Din putere proprie, edit. Bib. Asociației, Sibiu. — 87. Pora N. : De dragul lor, povestiri, edit. Bib. copiilor și a tinerimei, București. — 87. Pora N. : Povestea lui Robinson, edit. Cartea Românească, București. — 89. Pușcariu V. : Plante veninoase, edit. Casa Școalelor, București. — 90. Popescu E. : Fabule, editura Concordia, Arad. — 91. Popescu E. : Povești alese din 1001 nopți, edit. Concordia, Arad. — 92. Pop : Regina noastră Maria, nuvelă pentru copii, editura Concordia, Arad. — 93. Pop Reteganu Ioan : Povești ardelenesti, edit. Concordia, Arad. — 94. Petrea Dascălul : Din popor, edit. Tip. Săteanului, Săliște. — 95. Petrea Dascălul : Intre sat și oraș, edit. Tip. Săteanului, Săliște. — 96. Ségur Contesa de : După ploaie vreme bună (pentru fetele dela oraș), edit. Alcalay, București. — 97. Ségur Contesa de : Nenorocirile Sofiei, edit. Alcalay, București. — 98. Simionescu I. : B. Palissy, edit. Casa Școalelor, București. — 99. Simionescu I. : Cărbunele de pământ, edit. Casa Școalelor, București. — 100. Simionescu I. : Petrolul, edit. Casa Școalelor, București. — 101. Simionescu I. : Din viața pământului, edit. Casa Școalelor, București. — 102. Simionescu I. : Sarea, edit. Casa

Școalelor, București -- 103. Simionescu I.: România de ieri, edit. Casa Școalelor, București. -- 104. Țara Românească, edit. Casa Școalelor, București. -- 105. Simionescu I.: Din tainele florilor, edit. Casa Școalelor, București. -- 106. Simionescu I.: Lecturi geologice, edit. Casa Școalelor, București. -- 107. Simionescu I.: Bulgaria, edit. Casa Școalelor, București. -- 108. Simionescu I.: Lumea pasărilor, edit. Casa Școalelor, București. -- 109. Simionescu I.: Mamiferele noastre, edit. Casa Școalelor, București. -- 110. Simionescu I.: Reptilele din România, edit. Casa Școalelor, București. -- 111. Simionescu I.: Peștii apelor noastre, edit. Casa Școalelor, București. -- 112. Simionescu I.: Ferul, edit. Casa Școalelor, București. -- 113. Slaviciu I.: Povosti, edit. Cartea Românească, București. -- 114. Speranță D. Th.: Sor și Ionel, edit. Socce, București. -- 115. Sulică N.: Socoteli glumețe, edit. Ciurecu, Brașov. -- 116. Swift I.: Guliver în țara piticilor, edit. Alcalay, București. -- 117. Swift I.: Guliver în țara urâcioșilor, edit. Alcalay, București. -- 118. Tabico I. M.: Păcăleli, isprăvi minunate din viața animalelor, edit. Cartea Rom., București. -- 119. Thomas Boilly: Întâmplările unui școlar american, edit. Comoara Tinerimei, Iași. -- 120. Tolstoi L.: Povestiri pentru copii, edit. * * *. -- 121. Togo: Cum au petrecut trei copii români în Italia, edit. Ig. Haimann, București. -- 122. Ureche Nestor: Gâze, edit. Socce, București. -- 123. Ureche Nestor; Robinsonul Bucegilor, edit. Socce, București. -- 124. Zânele din valea corbului, edit. Cartea Românească, București. -- 125. Vampa Laura: Din lumea celor mici, edit. C. Sfetea, București. 126. -- Visarion C. I.: Ber-Căciulă, povestiri pentru copii, edit. Cartea Românească, București. -- 127. Al. Ciura și T. Coșiu: Copiii în războiu, edit. * * *. -- 128. I Creangă: Capra cu trei iezi, edit. * * *. -- 129. I Creangă: Pinteza Viteazul, edit. * * *. -- 130. M. Pamfiliu: Codreana Sănziiana, edit. * * *. -- 131. M. Pamfiliu: Ileana Cosinzeana, edit. * * *.

Cum tabloul de mai sus nu cuprinde toate cărțile potrivite pentru bibliotecile școlare, diriginții școalelor au latitudinea să procure toate acele cărți, pe cari le cred corespunzătoare împrejurărilor și reclamate de necesitățile sufletești ale sătenilor. Improjurări, cari trebuiesc luate în seamă, pentruca cărțile să aibă trecere și să fie citite cu plăcere.

Din biblioteci să nu lipsească nici cărțile de conținut religios și moral.

Pe lângă cărți vom recomanda sătenilor cu stare materială mai bună să-și aboneze câte o gazetă săptămânală dintre cele mai bune, ca să poată lua știre și despre cele ce se petrece în lumea mare

Nivoul cultural și moral al sătenilor va crește în raport cu numărul cititorilor și al cărților citite.

Programul

de muncă a Centrelor Culturale pe lunile: Iunie, Iulie, August și Septemvrie a. c.

Conform ordinului No. 20150—1927, Onor. Casă Școalelor, Centrele Culturale își vor continua activitatea și în lunile Iunie—Septemvrie a. c. cu câte una ședință la lună în *mod obligator*. Pentru ședințele din chestiune se stabilește următorul program:

1. *În luna Iunie* vor ține conferință cu subiectul „Sericultura“, pe data de 13 Centrele Culturale din: Ariniș, Bădăcin, Buciumi, Crasna, Curitău, pe data de 19, Cehul-Silvaniei, Dindești, Gălpăia, Halmoșd, Hodod; pe data de 24, Jibou, Moftinul-Mic, Satu-Mic, Supurul de jos; pe data de 29, Tășnad, Tihău, Vășad și Vălcăul de jos.

2. *În luna Iulie* vor ține conferință cu subiectul „Apicultura“, pe data de 3, Ariniș, Bădăcin, Buciumi, Crasna și Curitău; pe data de 10, Cehul-Silvaniei, Dindești, Gălpăia, Halmoșd și Hodod; pe data de 17, Jibou, Moftinul-Mic, Satu-Mic și Supurul de jos; pe data de 24, Tășnad, Tihău, Vășad și Vălcăul de jos.

3. *În luna August* vor ține cu subiectul „Inscrierea copiilor la școală și frecvența regulată a cursurilor“, pe data de 7, Ariniș, Bădăcin, Buciumi, Crasna și Curitău; pe data de 15, Cehul-Silvaniei, Dindești, Gălpăia, Halmoșd și Hodod; pe data de 21, Moftinul-Mic, Jibou, Satu-Mic și Supurul de jos; pe data de 28, Tășnad, Tihău, Vășad și Vălcăul de jos.

4. *În luna Septemvrie* vor ține conferință cu subiectul „Industria de casă“, pe data de 4, Ariniș, Bădăcin, Buciumi, Crasna și Curitău; pe data de 11, Cehul-Silvaniei, Dindești, Gălpăia, Halmoșd și Hodod; pe data de 18, Jibou, Moftinul-Mic, Satu-Mic și Supurul de jos; pe data de 25, Tășnad, Tihău, Vășad, și Vălcăul de jos.

Pe lângă conferința plătită se va mai ține după posibilitate și o conferință în fiecare lună cu subiect ales de conducătorul centrului.

I. Mango.

Administrație școlară.

XVIII.

Concediile învățătorilor.

Concediile din ultimul timp au caracterul unui fenomen semnificativ, care ia proporții îngrijitoare. Pe zi ce merge par'că crește numărul solicitatorilor de concedii. De cele mai multe ori încă pe motive neacceptabile de lege și regulament, uneori chiar ridicole. Privind cererile de acest soi ce asaltează zilnic autoritățile, te copleşte un fel de îngrijorare. Te gândești nedumerit la marea masă a luptătorilor de pe frontul cultural, chemați să propage în cele mai largi pături sociale lumina; văzând cum sporește numărul celor lipsiți de entuziasmul cuvenit în desăvârșirea operei noastre de regenerare socială, care — ori și ce s'ar spune — numai de jos se poate aștepta.

Simțul de datorie bine cristalizat nu te îngăduie, că la prima adiere de vânt caldă sau rece să te sustragi dela datorie.

Regulamentul pentru aplicarea legii precizează în mod categoric cazurile de forță majoră (boală gravă, moarte în familie etc.) când membrii corpului didactic pot părăsi postul fără concediu aprobat prealabil urmând să anunțe imediat revizorul școlar, iar în termen de 3 zile să justifice cazul de forță majoră. Totuși se înregistrează cu dinumul cazuri de părăsirea posturilor în mod arbitrar, bagatelizându-se ori și ce dispoziție legală. Aci s'ar mai putea adauga o mulțime de constatări din domeniul acesta. Sunt însă anumite considerațiuni ponderoase, cari mă determină să pun punct. Cazurile vorbesc dela sinc.

Cel mai bun remediu ce-l putem recomanda, din tot suflulul contra acestui proces de descompunere, este: La cererea concediilor respectarea dispozițiilor legale și disciplina și punctualitatea să se aibă în vedere cu toată strictetea dispozițiile art. 262 — 266 din regulament. Cererea de concediu să fie bine motivată și să se înainteze totdeauna pe cale ierarhică (aviz celor cu protecții) prin directorul școlai, care este obligat să-și dea avizul,

care poate fi chiar și contra opiniei medicale, arătând și modul de suplinire.

„Afară de cazuri de forță majoră, nimeni să nu-și părăsească postul fără concediu aprobat.”

Avem toată nădejdea, că cel puțin cu începutul anului școlar viitor, vor scădea abuzurile săvârșite până acum în concedii. Și la aceasta ne îndreptățește faptul, că majoritatea absolută a membrilor corpului didactic primar din acest județ stă la înălțimea datoriei, având demnitatea cuvenită, respectul față de sine și de legi.

Aceasta notă discordantă, în mersul normal al învățământului din Sălaj, s'a ivit dealtfel numai de cînd cu unificarea administrativă. Să mi se ierte aci nițică indiscreție și sinceritate pentru constatarea acestui adevăr. Dela atașarea celor vre-o 50 comune la județul nostru (1. Ianuarie 1926) și până astăzi au fost mai multe concedii, decât totalul concediilor acordate învățătorilor din acest județ în cei 7 ani dela unire până atunci, deși numărul învățătorilor a crescut numai cu 25%.

Ar fi de dorit ca în interesul prosperării învățământului să dispară toate mentalitățile divergente, importate de cele 3 județe și să se adapteze toți membrii corpului didactic (chiar și sexul frumos) „*obiceiului de casă*” din acest județ, care are la bază: *disciplină, muncă și punctualitate.*

D. Mărgineanu.

Ș T I R I

Monografiile școlare. La concursul ce am publicat în numărul 3 din acest an al revistei noastre, pentru cele mai bune monografii școlare ale școlilor din județul nostru, abia au intrat două lucrări. Nu putem ști care e cauza de atât de puțini s'au însușețit pentru scrierea monografiilor. Ar fi foarte dureros dacă s'ar dovedi că la baza acestui fenomen este indiferența. Ar însemna că suntem niște zdrobiți sufleteste, niște munii vii cărora nu le mai pasă de nimic, nu se mai gândesc, nu-i mai mișcă nici faptul că cei ce ne-ar putea da informații asupra mărețelor lupte pentru lege și limbă, și azi și mâine ne părăsesc, duc cu ei în mormânt atâtea mărturii ale gloriei noastre morale. Nădăjduim că scăpați peste vară de munca cerută de chiețmarca de învățător ce reclamă aproape tot timpul, se vor pune toți cei chemați pe muncă pentru a salva cât mai îngrabă de peira uitării cele mai subline frământări și cea mai măreață muncă pentru neam.

Să dăm dovadă că știm aprecia ce este demn și măreț. Să avem în vedere că Istoria ne va aprecia după faptele noastre. Fiecare să se nizuiască a-și împlini aceasta datorie până la începerea noului an școlar.

Un nou monument is-

toric: Troița din Dealul Șurii. Despărțământul central al „Astrei“ din județul nostru, cu sprijinul Comitetului Central al societății noastre pentru cultura și literatura Poporului Român, a mai ridicat un monument istoric pe teritoriul jud. nostru: Troița din Dealul Șurii. Aceasta troiță lucrată din stejar după tipul troițelor românești a fost donată de Comitetul Central. Acest modest monument a fost ridicat în amintirea tribunului din 1848 Ioanichie Druhora din Baica onorât de unguri pe locul unde s'a ridicat troița. Inaugurarea monumentului s'a făcut la 2 Iunie, Ziua Eroilor. La inaugurare, pe lângă președintele, secretarul și doi membri ai despărțământului central, reprezentantele școlii normale de fete din Șimleu, intelectualii de pe Valea Almașului, mai mulți intelectuali din capitala județului și din alte orașele din județ, au asistat la vreo 4000 de plugari din aproape toate comunele de pe aceia vale. S'a hotărât ca în fiecare an comunele din jur să serbeze Ziua Eroilor la acest monument întărind din an în an amintirea celor jertifiți pt. neam.

Despărțământul central al „Astrei“ din județul nostru prin aceasta faptă a dat o nouă pildă de activitate vrednică de imitat.

Numeri noi în administrația învățământului.

— La Regiunea a II, Oradea-Mare au fost numiți: de inspector secundar Dl. Sabin Anca, de inspector minoritar Dl. Victor Felea. Apoi au fost delegați: de inspector șef Dl. Anastase Mavrodin, de inspector primar Dl. Nicolae Fîru, de inspector pentru școlile de ucenici Vasile Dragomir. (C.)

Înaintări de învățători la gradul I. Onor. Minister al Instrucțiunii cu decizia No. 56693—1927, a înaintat la gradul I, pe ziua de 1 Septembrie a. c. pe învățătorii Francisc Bojtoș din Cehul-Silvaniei, Petru Marchiș din Santău, Ștefan Șestac din Dindești și Ghizela Benedek din Crasna.

Învățători definitivi. În urma examenului de definitivat din Satu-Mare ținut în anul 1927, sesiunea Martie, M. S. Regele cu Decretul Regal No. 1223, a acordat titlul de învățător definitiv, pe ziua de 1 Septembrie 1927, următorilor învățători din jud. Sălaj:

Benta Florica, Șimleu; Câmpu Mihai, Bodia; Cozma Aurelia, Chiniz; Crucean Sava, Cosniciul de jos; Gheorghiu Dumitru, Mal; Lobonțiu Valeria, Șimleu; Marinceș Cristina, Moarabanfi; Palade Elena, Supurul de jos; Pușcă Elvira, Șimleu; Romocea Victor, Crăstolt.

Transferări. Onor. Minister al Instrucțiunii cu decizia No. 69096—1927, a aprobat în jud. Sălaj, pe ziua de 1 Septembrie 1927, următoarele transferări: Aciu Carolina, dela Unguraș,

la Aghireș p. II.; Bud Maria, dela Vicea, la Asuajul de sus p. II.; Petrișor Ioan, dela Vălcăul de jos, la Camăr p. V.; Ghițiu Terezia, dela Racova, la Acăș p. II.; Coste Florica, dela Siciu, la Crasna p. V.; Cheregi Rozalia, dela Chieșd, la Crasna p. IV.; Șica Pavel, dela Băița-Satu-Mare, la Curtuișeni p. II.; Silvester Gavrîl, dela Baci-Brașov, la Dumuslău p. I.; Naghi Emilia, dela Zăuan, la Nășfălău p. II.; Cadar Elena, dela Dumuslău, la Pereceiu p. III.; Năfurean Elena, dela Someș-Guruslău, la Someș-Odorheiu p. III.; Caba Maria, dela Someș-Odorheiu, la Someș-Guruslău p. II.; Ghețiu Ana, dela Doba, la Șilindru p. II.; Zancu Izidor, dela Necopoi, la Tiream p. I.; Mezei Salustia, dela Orașul nou Satmar, la Tiream p. II.; Gădri Ana, dela Pereceiu, la Șarmășag p. III.; Schmidt Maria, dela Șarmășag, la Pereceiu p. II.; Grama Luiza, dela Craidorolt Sătmar, la Carei p. VIII.; Cleja Ioan, dela Remetea-Chioarului, la Carei p. IV.; Cleja Iulia, dela Remetea-Chioarului, la Carei p. IX.; Domide Maxim, dela Rodna-Năsăud, la Carei Forma-Clara; Lobonțiu Valeria, dela Cehal, la Șimleu p. VI.; Buceșă M. Gheorghita, dela Măieruș-Brașov No. III., la Zălau șc. copii mici. (M.)

Cooperativa „Progresul” a elevilor normaliști din Zălau. La 31 Maiu a. c. și-a ținut prima adunare generală ordinară Cooperativa „Progresul” a elevilor normaliști din Zălau. Înfiițată la sfâr-

șitul anului școlar trecut cu scopul de a prevedea pe elevii școlai normale cu manuale și rechizite școlare, a-i deprinde la economii și ajutor mutual și a-i iniția în contabilitate și conducerea cooperativelor, cu un capital societar de 26453 Lei vărsați până la 30 Aprilie a. c. a făcut următoarele operațiuni:

a) A desfăcut manuale și rechizite în valoare de 139037 Lei.

b) A păstrat și fructificat 145471 Lei depuși.

c) A împrumutat în caz de lipsă urgentă pe elevi în total cu suma de 100151 Lei.

d) A realizat un venit net de 8570 Lei 50 bani din care s'au dat:

1. Fondului de rezervă 1035 Lei 50 bani.

2. Societarilor ca dividend 1447 Lei.

3. Consilierilor elevi 868 Lei (124 Lei câte la unul).

4. Funcționarilor elevi 1400 Lei (contabilului 490 Lei, casierului 350 Lei, secretarului 210 Lei și magazionerului 350 Lei).

5. Ca fond de premiu pentru cooperatie — ce se va acorda împreună cu interesele ce le va aduce peste 7 ani aceleia dintre membri clasei ultime care va dovedi mai rodnică activitate cooperatistă — 2400 Lei.

6. Șasă ajutoare de câte 120 Lei la câte un elev de fiecare clasă, designat de societarii fiecărei clase.

7. Cinci premii pentru activitatea culturală desfășurată de elevii societarii la societatea

lor de cultură și anume I-ul de 210 Lei, al II-lea de 175 Lei, al III-le de 140 Lei al IV-lea de 105 Lei și al V-lea de 70 Lei.

Pe lângă acest rezultat material și moral mai amintim că elevii clasei ultime s'au deprins și în contabilitate.

Asupra acestei societăți vom mai reveni.

Rezultatul examenului de capacitate dela Școala Normală de Băeți din Zălau.

La examenul de capacitate ținut la Școala Normală de Băeți din Zălau s'au prezentat 31 candidați: 19 din promoția anului 1926—7, 8 din promoția anului 1925—6 și 4 învățători ajutori. Au fost respinși neîntreținând condițiile de admitere 1 învățători ajutori. Din cei 30 admiși la lucrările în scris au reușit 21, au fost respinși 9. Din cei 21 admiși la oral au reușit 20, a fost respins 1. La lecțiile practice au reușit toți cei 20 admiși. Astfel la Școala Normală de Băeți din Zălau în anul acesta au obținut diplomă de învățător 20 tineri. Le dorim succese în cariera măreață ce și-au ales. (Gr.)

Expozițiile școlare. Progresul elevilor dela școale pe deoparte, iar de altă parte munca depusă de profesori în cursul unui an școlar, publicul mare nu o poate aprecia nicăiri mai bine decât la expozițiile școlare, cu toate că acestea expoziții ne prezintă numai o parte mică din munca elevilor, profesorilor, totuși prin analogie ne putem face o idee și despre restul muncii depuse

deoparte și de alta. De aceea expozițiile de lucrări școlare sunt foarte binevenite și ele sunt un certificat de asiduitate pentru fiecare școală.

Școlile secundare din Zălan ne-au dat și în acest an câte o expoziție. Fiecare din lucrările impuse de programa analitică a școlii. Dintre cele 3 expoziții remarcăm cu multă plăcere pe aceea a școlii secundare de fete. Eram obișnuiți deja din trecut să vedem la școala de fete expoziții de lucru de mână frumoase. Expoziția din acest an însă a întrecut toate așteptările noastre. Grija cu care au fost lucrate toate bucățile expuse și numărul lor mare sunt o dovadă vie că la școala sec. de fete se muncește serios și conștient pentru a crește pe femeia de mâine.

Ce să remarcăm din expoziție? Ar fi greu să angajăm aceasta problemă. Iile cusute cu frumoase motive naționale, lăngăria cu croiul drăguț și cu gust, broderia albă mișaloasă și îngrijită, au fost tot atâtea colțuri frumoase la expoziție ca și lucrurile expuse de elevetele mici din cl. I și pernițele făcute în diferitele clase. Revista noastră ține să remarce deosebit expoziția școlii sec. de fete și în special munca depusă la aceea școală, în cadrul expoziției dedna M. Chivu.

Expoziția de caligrafie la școala de fete încă a fost frumoasă și din lucrări bine îngrijite. Desemnele însă nu au atins punctul la care trebuie să se ridice un desen făcut de o elevă din școala secundară.

Spunem aceasta în nădejdea că la anul vom putea înregistra un progres și în direcția aceasta.

Liceul de băieți și școala normală de băieți au expus în acest an desemele elevilor, iar cea din urmă și bucăți executate la lucru manual. Remarcăm la amândouă, școlile de băieți expoziția de deseme. Desemnele expuse sunt bine lucrate și au subiecte frumoase de perspectivă și umbriri.

Cei ce au văzut expozițiile acestor școli și în trecut, vor putea constata un progres foarte mare făcut de elevi în această direcție. Desemnele făcute de elevi în acest an pot sta cu cinste alături de desemele oricărei școli de acelaș grad din țară. Progresul acesta numai îmbucurător poate fi pentru oricare român, dornic de a vedea înaintarea neamului nostru în toate direcțiile și mai ales a generației de mâine. (Gh)

Rectificare. În numărul trecut al revistei noastre s'a strecurat o lacună regretabilă, din nebăgare de seamă a rămas semnătura poeziei în formă populară „Cântec” a iubitelui nostru colaborator Mihail Robu.

† **Samuil Sabou** învățător pensionat și-a dat sufletul în mâinile Creatorului la 11 Iun. 1927 în etate de 64 ani. Toată viața a muncit pentru neam și credință. Aibă partea dreptilor.

† **Simion Gozman** învățător în Recea după un morb îndelungat a trecut la cele eterne la 22 Iun. a. e. în etate de 42 ani. 18 ani a muncit pentru deșteptarea fiilor neamului. Odihnească în pace!

Carnetele de identitate ale funcționarilor, soțiilor și copiilor lor minori s'au prolongit până la 31 Iulie. (R)

Asociația Învățătorilor din județul Sălaj își va ține a doua adunarea generală la Carei în ziua de 11 și 12 Septembrie a. c. Tot cu aceasta ocaziune va avea loc aicea în Carei sărbătorirea d-lui *Gheorghe Pteancu* distinsul învățător, care timp de 50 ani, a muncit pe cariera dascălească spre cinstea noastră și a neamului românesc. Deja de pe acum atragem atenția corpului didactic sălăjan asupra acestei împrejurări. Dela aceasta adunare nici un învățător să nu lipsească. (—s.)

Căminul Învățătorilor Sălăjeni. Pilda bună este urmată cu plăcere de cei cu suflet. Am pornit cu greu, dar am pornit cu nădejdea în Dumnezeu, pe drumul ce are să ne ducă la realizarea unui mare plan: *înființarea Căminului Învățătorilor Sălăjeni*, aici în județ.

Am arătat în unul din numerii trecuți ai revistei noastre cari au fost acei bravi colegi, cari la primul cuvânt, cu bărbăție au grăbit să se facă membri ai fondului Căminului, dând prin aceasta pildă, încurajare și celorlalți colegi de inimă, cari doresc ca să le urmeze.

De data aceasta publicăm numele acelor, cari au grăbit să fie și dânsii amintiți printre cei dintâi cari punând umăr la umăr vreau să deie tot sprijinul pentru a vedea realizat vochiul plan. Iată numele

acestora: Marcu Vasile și Simon Melania—Sărănad; Chișiu Eremie—Chegea; Radu Vasile—Săcășani; Rus Grigorie—Cig; Procup Victor, Nufăroan Elena și Czirjăk Ludovic—Odorheiu; Pop Tiberiu—Săplac; Lazar Rozalia și Oșian Valeriu—Șoimuș; Ardelean Ioan—Inău; Leményi Viorica—Dominin; Cosma Andrei—Supurul de sus.

Facem și în acest loc cel mai călduros apel și invităm pe toți colegii din județ, ca să grăbească a se face membri ai acestui fond. Să ne unim, căci numai în unire este putere. Și când odată vom fi tari, vom putea să dăm mână de ajutor tuturor acelor, cari ni-l vor cere.

Ajută-te pe tine însuși, căci și Dumnezeu te va ajuta. Aceste cuvinte se potrivesc foarte bine la situația noastră actuală. Să ne ajutăm mai întâi noi pe noi, în întreprinderea noastră sublimă. Să ne formăm fondul necesar noi, și să fim siguri că atunci, când vom putea să arătăm lumii up ceva *real*, ajutorul din afară nu va întârzia.

Bunăvoință, multă bunăvoință și jertfă si Dumnezeu ne va ajuta.

Tot la acest loc mai amintim, că inv. din plasa Tășnad întruniți în ședință la 24 Maiu a. c. au decis cu unanimitate că *consimt și se deobligă a plăti suma de 1200 Lei pentru înființarea Căminului Inv.* Astfel numărul membrilor fondatori ai Căminului dela 50 se urcă la 80.

Fraților urmați-ne! (—s.)

PARTEA OFICIALĂ

In această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularile autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștițios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 1269—1927.

Aprobarea în funcțiune a învățătorilor confes. minoritari.

„Inspectoratul regiunii a II-a școlare, Oradea. No. 3610—1927, 19 Aprilie 1927.

Domnule revizor,

In conformitate cu ordinul ministerial No 44854—1927 avem onoare a vă comunica mai jos dispozițiunile privitoare la aplicarea art. 41 din regulamentul legii inv. particular rugându-vă și pe Dv. să luați măsuri pentru stricta executare :

1. Actele de angajament ale corpului didactic se vor înainta Ministerului, prin mijlocirea inspectoratului de reg. respectiv ;

2. Dvs. veți controla dacă aceste acte sunt în regulă. Pe cele aflate în regulă, le veți înainta însoțite de propunerile Dvs. iar pe cele ce nu întrunesc condițiunile legale și nu vor conține datele reale și necesare, le veți înapoia pentru completare sau pentru îndreptare :

3. Actele de angajament se vor înainta Ministerului pe școli, cuprinzând pentru fiecare învățător trei exemplare, conform art. 41 din regulament. Vor fi însoțite de un raport și un tablou colectiv, care pentru toți învățătorii va conține următoarele date :

- a) Numărul curent,
- b) Numele și pronumele,
- c) Religia,
- d) Cetățenia,
- e) Naționalitatea,
- f) Locul nașterii în România (comuna, județul),

„ „ „ streinătate „ „

- g) Anul nașterii,
 h) Anii serviți în învățământ,
 i) Anii serviți la școala respectivă,
 j)

{	gradul pentru care e calificat,							
	anul	în care a dat examenul de capacitate,						
	localitatea	" " " " " " " "						
	comisia	la " " " " " " " "						
specialitatea	" " " " " " " "							

l) Dacă nu are calificăție, care e școala cea mai înaltă pe care a terminat-o;

m) Calitatea în care e angajat;

n) Retribuțiunea cu care e angajat,

Numai posedând toate aceste date, Ministerul se va putea pronunța asupra actelor de angajament ce se vor înainta. — Dir. Gen. ss. N. Dumitrescu. p. Inspector Șef ss. Pompiliu Dan. Șeful serviciului ss. Bunea“.

Zălau, la 14 Iunie 1927.

No. 1418—1927.

 Cluj / Central University Library Cluj

Titlul normaliştilor în învățământ până la vârsta de 21 ani.

Comunicăm mai jos în copie ordinul Onor. Minister al Instrucțiunii cu No. 47724—1927 cu adausul, că normaliştili cu examen de capacitate până la vârsta de 21 ani vor primi salariul întreg, dacă posturile în cari funcționează sunt vacante.

„Domnule Revizor, sesizați de cererile mai multor învățători cu privire la drepturile normaliştilor cari au împlinit vârsta de 21 ani, vă atragem luarea aminte, că atât normaliştili cât și normalistele cari nu au această vârstă, se socotesc ca suplinitori fără nici un drept la vechime și gradații ca învățători titulari, pe baza anilor serviți. Vor fi socotiți astfel, chiar și aceia cărora li-s'a admis a li-se plăti salariul întreg. Binevoii a lua notă și a vă conforma când se ivesc cereri de acest fel. — Director general ss. Titus Patriciu. Subdirector ss. Trăileseu“.

Zălau, la 30 Maiu 1927.

Nr. 1423—1927.

Plata măeștrilor de lucru manual de la școlile rurale și urbane.

Onor. Minister cu ordinul No. 51959--1927 a dispus ca măe-

stirii de lucru manual de pe lângă școlile primare rurale să fie plătiți cu câte 20 Lei oră, iar măestrii dela școlile primare urbane cu 40 Lei oră, lucrând 10 ore pe săptămână. Comitetele școlare pot completa leafa măestrilor până la leafa de învățator suplinitor pentru cursul primar rural și până la leafa de institutor gr. II. pentru cursul primar urban din veniturile realizate din atelierul respectiv. Suma de 20 Lei se socotește pentru ora efectivă și este supusă la reținere de 10% pentru pensie și 4% pentru impozit către stat.

Plățile se vor putea face însă numai măestrilor angajați cu contracte de revizoratul școlar.

Direcțiunile școlare dela școlile cu ateliere vor înainta cererile maestrilor înainte de începerea anului școlar viitor.

Zălau, la 24 Mai 1927.

No. 1426—1927.

Admitere la Școala Inferioară de Viticultură.

Școala Inferioară de Viticultură din Diosâg, ne comunică, că vor putea primi în anul școlar viitor 25—30 elevi bursieri.

Condițiunile de admitere se vor publica de Minister în luna August, când vom înainta la timp prospecte.

Durata cursurilor este de 4 ani iar absolvenții se bucură de reducerea serviciului militar etc. etc.

Aducând acestea la cunoștința membrilor corpului didactic îi invităm să facă propagandă în acest sens și să îndemne pe elevii cu aptitudini pentru viticultură, la îmbrățișarea acestei carieri.

Zălau, la 25 Maiu 1927.

No. 1520—1927.

Admiterea copiilor mai mici de 7 ani în școlile primare.

În vederea aplicării obligativității școlare pentru anul școlar viitor punem în vedere tuturor direcțiunilor școlare, că Onor. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 9233—1927, a dispus, ca înscrierea excepțională a elevilor mai mici de 7 ani în școlile primare particulare, dacă sunt bine dezvoltăți fizicește, se poate admite numai în acele localități unde nu funcționează nici un fel

de grădină de copii mici, nici de stat nici confesională.

Abatere dela acest ordin nu se poate face.

Zălau, la 20 Iunie 1927.

No 1627—1927.

Radierea Pedepsei învățătorului Constantin Vârlean din Urmașii lui Iancu.

Onor. Inspectorat școlar luând în considerare adevărata cercului cultural din Carei, cu ordinul No. 4725—1927, radiază pedeapsa învățătorului Constantin Vârlean din Carei Ferma-Clara, aplicată cu ordinul No. 1565—1927, dar în baza legii, suma reținută nu se mai poate restitui.

Zălau, la 10 Iunie 1927.

No. 1631—1927.

Examenul învățătoarelor pentru obținerea diplomei de conducătoare pentru grădini de copii.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că Ministerul cu ord. No. 46113—1927, a aprobat ca absolventele cu diplomă de școală normală pentru învățătoare cari doresc să obțină diploma școalelor normale de conducătoare pentru copii mici, să treacă următoarele probe:

Oral: examen de puericultură și lecții practice:

- a) Una de intuiție.
- b) „ „ povestiri.
- c) „ „ cântare.
- d) „ „ lucru manual, sau de joc.

Vor fi declarate admise numai acele candidate cari vor obține notă 7.50 la fiecare probă.

Examenul se va ține pentru întreaga țară numai la școala normală de conducătoare „Domnița Anca“ din București și odată cu absolventele școlii, candidatele cari au diplomă unei școli normale pentru învățătoare trebuie să aibă și un an de suplینire la o grădină de copii.

Zălau, la 17 Iunie 1927.

No. 1644—1927.

Concursul învățătorilor la revaccinări.

Atragem atențiunea tuturor direcțiunilor școlare, că prin regulamentul pentru vaccinări și revaccinări art 20 cap. I. sunt obligați să dea tot concursul medicului pentru îndeplinirea acestei operațiuni, dată fiind marea necesitate a vaccinărilor pentru populație.

Zălau, la 10 Iunie 1927.

No. 1679—1927.

Promovarea elevilor întârziați la minte.

Onor. Minister având în vedere referatul No. 2029 din 20 Mai 1927, al Consiliului Inspectorilor Generali școlari și art. 98. din regulamentul și 102, din legea învățământului primar cu ord. No. 66907—1927, a aprobat următoarele:

Numai elevilor întârziați la minte li se aplică art. 98. din Regulamentul legii învățământului primar urmând ca după doi ani dacă n-au obținut actul de promovare să fie trecuți în clasele întârziaților la minte și anormalilor, dacă există în localitate asemenea clase.

Elevii însă cu aptitudini normale, cari au frecventat regulat cursurile și totuși rămân repetenți din cauza relei lor voință, trebuie promovați numai atunci când au obținut media de trecere la o altă clasă, indiferent de timpul cât au stat în clasă.

Tot astfel se va proceda și cu acei elevi, cari nu intrunesc condițiunile de promovare de cauza neurmării regulat în la școală.

Aducând aceste dispozitii la cunoștința direcțiunilor școlare, le punem în vedere să se conformeze cu toată strictetea.

Zălau, la 15 Iunie 1927.

No. 1500—1927.

Examenele elevilor adulți.

Publicăm ordinul de mai jos spre știre și conformare.

„Domnule Revizor, Avem onoare a Vă comunica mai jos în copie ord. Ministerului No. 70.476—1927, pentru a fi adus la cunoștință de urgență școlilor din județul Dvs.

1. Tinerii și adulții cari urmând la cursurile de adulți vor fi terminat materiile prevăzute de programă pentru secția a II-a știutorilor de carte, vor depune examen, asupra cunoștințelor dobândite, în cea a doua Duminică a lunii Iunie, în oarele de după prânz.

2. Examenul se va ținea în localul școlii sau în acela al întreprinderii industriale, unde s'au făcut cursurile.

3. În localitățile în care școala primară funcționează cu cel puțin trei învățători, comisiunea examinătoare va fi formată din toți învățătorii școlii, chiar și dacă toți aceștia au predat la cursurile de adulți; din unul dintre preoții parochi și dintr'un delegat al Ministerului, care poate fi unul dintre subrevizorii școlari de control sau un învățător din altă localitate. În localitățile în care școala funcționează cu mai puțin decât trei învățători, comisiunea va fi formată din învățătorii școlii, din unul dintre preoții parochi, din doi învățători dela școlile vecine și dintr'un delegat al Ministerului.

Participarea la examen a învățătorilor numiți în această comisiuni examinătoare, este obligatorie. Acei cari vor absenta fără motive valabile, sunt pasibili de pedeapsă.

În comunele urbane, delegatul Ministerului se numește de Inspectorul învățământului primar, iar în comunele rurale, atât delegatul Ministerului, cât și cei doi învățători, membrii ai comisiunii, se numesc de către revizorul școlar.

4. Elevii adulți nu vor plăti nici o taxă de examinare, examinătorii nu au drept la nici o plată.

5. Examinarea se face în prezența tuturor membrilor comisiunii și ea va consta din probe scrise și probe orale. Proba scrisă se va face din matematici și din limba română. Aceste probe nu sunt eliminătorii, subiectele lor se vor stabili de comisiune în vederca unui lucru de cel mult o oră. La limba română se va da de preferință o compunere scurtă. În sala de lucru, în timp cât elevii adulți își fac lucrările scrise, nu vor asista decât mem-

brii comisiunii, prezența persoanelor străine va fi cu totul oprită. Lucrările se vor corecta de comisiunea examinătoare, imediat după terminarea lor, fiecare membru va scrie pe lucrare nota dată de dânsul somnând în dreptul ei. Suma notelor împărțită cu numărul examinătorilor va da nota dobândită de elev la fiecare din cele două lucrări scrise. Lucrările scrise ale elevilor de adulți se vor păstra în archiva școlii respective timp de un an și apoi se vor arde.

6. Examinarea orală se va face de către învățătorul care prezintă elevii adulți la examen, asupra materiilor prevăzute în programa de studii specială a cursurilor de adulți, anul al doilea. Ceilalți membri ai comisiunii au dreptul să pună și ei întrebări, spre a se încredința despre temeinicia cunoștințelor elevilor și a puterii lor de gândire.

La fiecare obiect în parte nota se va da prin bună înțelegere. În caz de neînțelegere, nota va fi hotărâtă de către delegatul Ministerului menționându-se aceasta în procesul verbal despre care se vorbește la punctul 12.

Pentru elevii adulți cari nu sunt de religie ortodoxă sau de confesiune gr. cat., examenul de religie este facultativ.

La limba română și matematici nota definitivă va rezulta din suma notei dobândită la lurarea scrisă și a notei dobândită la examinarea orală, împărțită cu doi.

7. Pentru ca un elev să poată fi declarat promovat, el trebuie să aibă cel puțin nota 5 la fiecare din cele 7 obiecte prevăzute în programa de studii și în regulamentul pentru aplicarea legii art. 137.

Media generală de promovare se obține din suma tuturor notelor dobândite, împărțite cu 7 adică numărul obiectelor.

8. Rezultatul examenului se trece într'un catalog special, care va cuprinde numele și pronunțele elevilor adulți înscriși la examen, cu arătarea datelor lor de naștere, obiectele din care au fost examinați, notele dobândite la fiecare obiect în parte și media generală de promovare.

Acest catalog va fi semnat atât de către delegatul Ministerului cât și de către toți membrii comisiunii examinătoare. El se va păstra în archiva școlii.

9. Elevilor adulți cari au reușit la examen, li se va elibera

o adeverință de absolvire a patru clase primare. Aceste adeverințe se vor elibera din carnetul de adeverințe, din care se eliberează și elevilor din școala primară, cari au terminat primele 4 clase și doresc să se înscrie într-o școală supraprimară (liceu, școală normală, etc.). Pe aceasta adeverință se va nota că elevul a urmat la cursurile de adulți. I se va elibera adeverința în baza unei cereri netimbrate și fără a se anula o coală timbrată sau un timbru mobil și va fi semnată atât de directorul școlii cât și de delegatul Ministerului.

10. La examenul elevilor cari au urmat cursurile de adulți, nu se admit corigențe.

11. Înainte de a se proceda la examen, delegatul Ministerului va controla dacă toți elevii prezentați au urmat în timpul anului la cursuri, neadmițând decât numai cu aprobarea Inspectoratului școlar primar pe acci cari nu au urmat la acele cursuri.

12. Despre felul cum a decurs examenul, se va încheia un proces verbal, în care se va nota numărul elevilor cari au urmat la cursuri în timpul anului, numărul celor prezentați la examen și al celor promovați. Acest proces verbal va fi făcut în dublu exemplar și va fi semnat de către toți membrii comisiunii. Unul din exemplare va rămânea în arhiva școlii, iar altul va fi luat de către delegatul Ministerului spre a-l înainta cu raport Inspectoratului școlar.

13. Examinarea elevilor adulți, cari au urmat și col de al treilea an și doresc să dobândească un certificat de absolvire a învățământului primar se va face după aceleași norme și tot de acelea comisiunii examinătoare.

CertIFICATELE lor de absolvire se vor elibera de către revizorul școlar al județului respectiv, din carnetul de certificate de absolvire ai elevilor din cursul primar, notându-se pe ele, că elevul a urmat la cursurile de adulți. Catalogul special al acestor elevi se va alcătui în dublu exemplar. Unul din exemplare se va păstra în arhiva școlii; iar altul se va înainta revizoratului de către delegatul Ministerului, odată cu procesul verbal încheiat cu privire la chipul cum a decurs examul. -- Inspector Șef: ss. G. Bota. Seful serviciului: ss. C. Bunea.“

Zălau, la 21 Iunie 1927.

No. 1710—1927.

Catedrele vacante.

Se publică mai jos catedrele vacante din învățământul primar în județul Sălaj, punându-li-se în vedere celor interesați, să-și înainteze Revizorului școlar până la 30 Iunie a. c. cererile însoțite de diplomă (sau dovadă dela școala normală despre trecerea examenului de capacitate), extrasul matricolar și certificatul medical de starea sanitară.

Cererile intrate după termen sau fără actele amintite, nu se vor lua în considerare.

I. Școale primare urbane

1. Carei p. I, cu bărbat.
2. Șimleul-Silv, p. VII: cu femei.

II. Școale primare rurale

1. Acăș p. II cu femei.
2. Aghireș p. I cu bărbat.
3. Agrij p. II cu femei.
4. Aleuș p. I cu bărbat.
5. Aluniș p. I cu bărbat.
6. Bocșița p. I, cu bărbat.
7. Bogdana p. II cu femei.
8. Brăglez p. I cu bărbat.
9. Bârsa p. I cu bărbat.
10. Buciumi p. II cu bărbat și p. III cu femei.
11. Ban p. I cu bărbat.
12. Băița p. II cu femei.
13. Bălan p. II cu femei.
14. Bârsăul de jos p. I cu bărbat și p. II cu femei.
15. Boian-Pleșca p. I cu bărbat.
16. Cătălul p. II cu femei.
17. Ceheiu p. II cu femei.
18. Cehul-Silvaniei p. V cu bărbat.
19. Chendrea p. I cu bărbat.
20. Cheniz p. II cu femei.
21. Cioara p. I cu bărbat.
22. Ciocmani p. I cu bărbat.
23. Cehăluțiu p. I cu bărbat.
24. Ciglean p. I cu bărbat.
25. Corni p. I cu bărbat.
26. Curitău p. II cu femei.
27. Dindești p. III cu femei.
28. Dindeștii-Mici p. I cu bărbat.
29. Gălpăia p. II cu femei.
30. Gărdani p. I cu bărbat.
31. Hereclean p. I cu bărbat.
32. Horoatul p. I cu bărbat.
33. Iaz p. I cu bărbat.
34. Inău p. I cu bărbat.
35. Jac p. I cu bărbat.
36. Lazuri p. I cu bărbat.
37. Șumal p. II cu femei.
38. Măierişte p. I cu bărbat și p. II cu femei.
39. Mălădia p. I cu bărbat.
40. Mânău p. I cu bărbat și p. II cu femei.
41. Doba p. I cu bărbat.
42. Motiș p. I cu bărbat.
43. Nadișul p. I cu bărbat.
44. Oarța de jos p. II cu femei.
45. Oarța de mijloc p. I cu bărbat.
46. Orbou p. I cu bărbat.
47. Panic p. I cu bărbat.
48. Pir p. I cu bărbat.
49. Pirul nou p. I cu bărbat.
50. Pișcolt p. II cu bărbat.
51. Scărișoara nouă p. I cu bărbat.
52. Preuteasa p. I cu bărbat.
53. Pria p. I cu bărbat.
54. Păușa p. I cu bărbat.
55. Prodănești p. I cu

bărbat. 56. Racova p. II cu femei. 57. Siciu p. I cu bărbat. 58. Sârbi p. I cu bărbat. 59. Solona p. I cu bărbat. 60. Someș-Uileac p. I cu bărbat. 61. Stărciu p. I cu bărbat și p. II cu femei. 62. Subcetate p. I cu bărbat. 63. Șoimuș p. I cu bărbat și p. II cu femei. 64. Tășnad p. IV cu femei. 65. Treznea p. III cu femei. 66. Tohat p. I cu bărbat. 67. Tihău p. II cu femei. 68. Trostia p. I cu bărbat. 69. Turbuța p. I cu bărbat. 70. Traniș p. II cu femei. 71. Unguraș p. II cu femei. 72. Vălcăul de jos p. I cu bărbat.

III. Grădini de copii urbane

1. Carei No. III p. I cu femei. 2. Șimlou p. II cu femei.

IV. Grădini de copii rurale

1. Andrid p. I cu femei. 2. Cehul-Silvaniei p. I cu femei. 3. Crasna p. I și II cu femei. 4. Sanislău p. II cu femei. 5. Urziceni p. I cu femei.

Zălau, la 20 Iunie 1927

I. MANGO, rev. școlar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Secția Asociației Invățătorilor din județul Sălaj

Statutele

Căminului Invățătorilor din jud. Sălaj.

- f.*, Alege prefeții de studii și medioul internatului.
g., Designează furnizori.
h., Decide în toate afacerile morale și materiale, cercetează prin membrii săi din când în când institutul, cari despre cele esperiate referență în ședință plenară Consiliului de adm.
i., Impărțește bursele în marginile bugetului.
j., Depune capitalurile institutului spre fructificare.
l., Contul de gestiune vizat îl înaintează adunării generale a Asoc. jud. a Inv. și Miu. Instr. spre aprobare.
m., Stabilește regulamentul intern al Căminului Inv. prezentat de administratorul Căminului.
n., Despre activitatea sa raportează în fiecare an odată adunării generale a Fondului.

Art. 10. Membrii Consiliului de administrație sunt solidar răspunzători cu averile lor proprii pentru ori ce pierdere a Că-

minului Invățătorilor, ce ar rezulta din reaua lor credință ori din neglijența lor.

CAP. V.

Comisia de cenzori.

Art. 11. Comisia de Cenzori constă din 3 membri ordinari și 3 supleanți aleși dintre membrii ordinari ai Fondului.

Art. 12. Comisia de cenzori ține în fiecare lună o ședință în care se ocupă cu chestiunile ce privesc Căminul Invățătorilor și anume:

a., Controlează pe Administratorul Căminului dacă întrebuințează sumele votate și ridicate dela casieria fondului, în cadrele bugetare și dacă ține socotelile casei în ordine.

b., Ascultă rapoartele administratorului.

c., Stabilește chestiunile ce sunt a se înainta Conziliului de administrație și formulează propunerile concrete către acesta.

d., Se îngrijește ca educația națională, morală a tinerilor să fie mulțumitoare. Despre aceasta face raport Conziliului de administrație.

e., Controlează în fiecare lună gospodăria și cassa internatului și propune prin Conziliul de administrație, adunării generală a Fondului, ca administratorul să fie desoțorat de gestiunea anuală.

CAP. VI.

Administratorul.

Art. 13. Administratorul Căminului Invățătorilor se alege prin vot secret, dintre membrii de drept ai fondului. Pentru obținerea postului său va trebui și aprobarea Ministrului Instrucției. Acest drept Ministerul de Instrucție numai până atunci îl exercită, până când satisface punctului f. din Art. 5. al prezentului statut.

Administratorul va putea fi revocat cu o majoritate de trei pătrimi din numărul membrilor din Conziliu și cu asentimentul Ministrului de Instrucție, pentru: rea credință, neglijință păgubitoare repetată, incapacitate în îndeplinirea serviciului, pentru pedepse suferite pe urma faptelor infamante, când lucrează sau face afaceri proprii contra intereselor Căminului Invățătorilor. Toate aceste cazuri însă trebuie să fie binedovedite.

Art. 14. Comisia de disciplinare o formează: Președintele un vicepreședinte al Fondului și 4 membri aleși de adunarea

generală. Administratorul își poate designa apărător, care are dreptul a lua parte la procesul disciplinar.

Hotărîrea comisiei disciplinare poate fi apelată la Consiliu și ad. gen.

Art. 15. Pe baza cercetării disciplinare și în măsura delictelor, administratorului i-se pot aplica următoarele pedepse: a., admoniere, b., pedeapsă în bani, c., amovarea din oficiu.

(Va urma.)

Nr. 13—1927 adm.

Către

domnii Președinți de subsecții și Cercuri culturale.

DOMNULE PREȘEDINTE,

I.

În conformitate cu deciziunea Comitetului Asociațiunii noastre adusă în 18 Decembrie a. tr. P. 4. Vam trimis câteva exemplare din broșura „Unirea sufletească națională“ de dl E. Pocola pentru ca să fie valorizate în favorul Căminului Învățătorilor din Săleș.

De data aceasta Vă rugăm — dacă n'ați făcut-o încă — să binevoiți a trimite prețul broșurilor locului indicat în Circularul nostru Nr. 45—1926 publicat în revista „Școala Noastră“ Nr. 2—1927, ca să putem face și noi darea de seamă asupra intratelor ce s'au făcut pentru menționatul fond, având a prezenta Comitetului și Adunării generale o situație clară și reală.

Șimleu, la 31 Mai 1927.

II.

Vă rugăm, dle Președinte, ca imprimatele de „Declarație“ ce v-am trimis, relativ la înscrierea ca membru al fondului Căminul Învățătorilor cu cotizația de 1200 Lei, să binevoiți a ni le retrimite de urgență, chiar și în cazul când acelea nu vor fi semnate de nimeni, ca să le putem utiliza în alt chip.

Avem nădejdea, că nici un coleg nu va refuza semnarea acestei Declarații, asupra căreia am atras atenția dlor colegi prin Circularul nostru Nr. 7—1927 publicat în revista „Școala Noastră“.

Șimleu, la 31 Mai 1927.

Președinte,
(ss) **Simion Oros.**

Notar,
(ss) **Valeria Lobonțiu.**